

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (3264) 2012 OCTOBER - SPALIS 16 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina - \$2

Po rinkimų

Išrinkom naują seimą. Lietuvos piliečiai, kur jie bebūtų gyvenę, turėjo teisę rinkimuose aktyviai dalyvauti. Kiek ir kur ta teise pasinaudota, turbūt netrukus sulauksim pranešimų.

RINKIMAI įvyko. Lieka rūpimas klausimas: kas liks nepajudinama ir kas keisis ar bent palinks Lietuvos gyventojų seniai laukiamon pusėn. O tai gyvenimo gerėjimas pradedant pasidalinimu gėrybėmis taip, kad ir eiliniam varguoliui laisvė ir nepriklausomybė atrodytų tikrai naudingesnė už buvusį svetimųjų įvestą ir kontroliuojamą režimą. Uždavinys nėra lengvas, ir naivu būtų tikėtis, kad visa, kas negera, įstengs pakeisti naujai išrinkta valdžia. Užsimojus siekti bendrų pagerinimų, reikėtų ir bendrų vieningesnių pastangų. O tai jau liečia reformas, kurias vykdant ne vienam tektų turbūt prarasti bent dalį prabangos, patogumų ir privilegijų, tam tikro bereikšmio išsipūtimo, kuriuo šalis nepadidinama. Pirmiausia kukliau ir taupiau valdyti ir vadovauti tikrai būtų įmanoma, nieko nepraradus. Per du dešimtmečius laisvo ir savarakiško tvarkymosi vis pasigirsdavo balsų, kad valdžia per daug išlaidi. Juk tai puikiausia propaganda Lietuvos nepriklausomybės priešininkams, teigusiems, kad Lietuva pati viena nesugebės tapti šalimi, kurioje visi norėtų gyventi. Užtat tie priešininkai nuo pat pirmųjų nepriklausomybės dienų "dėl viso ko" griebė sau kas ką galėjo, ir tas vadinaimų pragmatikų būrys augo, plito, po partijų pavadinimais organizavosi gerojo gyvenimo rateliai ir klanai, stūmė ir nustūmė valstybės kūrimo ir tvirtinimo užduotis, kurios, kas bebūtų, reikalauja sąžiningumo ir nemažai pasiaukojimo.

ŠITO dalyko neišrinkome. Turbūt – tai tiesa? Jam atsirasti nereikia ypatingų taisyklių ar komisijų, nereikia kadencijų, nei partijų, pagaliau nei mokslo ar politikos, ant kurios visi šunys kariami. Reikia persireformavimo, persiorientavimo, naujų ir skaidrių pojūčių išsigijimo, teisingų sampratų atkasimo, kad prieš akis atsistotų ryškus vaizdas, kas iš tikrųjų yra valstybė, kas tauta, kas nepriklausomybė bei laisvė ir kas aš, IŠRINKTASIS? Po šitokių ar panašių klausimų ir priimtų atsakymų reikėtų vieną kartą pradėti spręsti kitus klausimus, bėgamuosius reikalus. Nebedaryti atvirksčiai. Mat valdymo ir karinei okupacijai pasibaigus, per penkiasdešimt metų diegtas pasaulėžiūrinis mąstymas vargu ar galėjo staiga dingti. Kas išmokta, kuo tikėta – laikosi kaip sąlyga vadovauti, nes nieku kitu tuo tarpu remtis neįprasta. Daugelis buvusių ir pasilikusių pasikėlė į valdymo viršūnes, o tauta ir toliau kviečiama į juos žiūrėti kaip į valstybės tvarkymo žinovus ir autoritetus. Gyventojams leidžiama viešai reikšti nepasitenkinimą, kritikuoti asmenis ar veiksmus, žinant, kad nuo to niekas nepasikeis. Rinkimai, bent iki šiolei, tebuvo demokratinė procedūra, o ne vienam sparnai pakilti į tas daugelio peikiamas, bet pelningas viršūnes. Dabar po rinkimų vyks pareigų pasiskirstymas. Tikėtina, kad tai neužsitęs per ilgai, nekils aršios kovos dėl postų, atlyginimų, sąlygų, dėl... O po to gal nebus manoma, kad reikalingiausias darbas atliktas, ir galime būti ramūs iki kitų rinkimų?.. ČS

"Nes dar šiandien ateis rudens lietus, kurčiai raudodamas per žemę"... (A. Nyka-Niliūnas)

Ntr. nežinomo aut. iš TŽ archyvo

Siekiame ne naudos, bet teisingumo

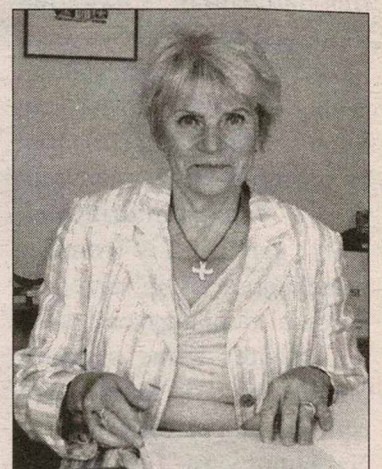
Pokalbis su BIRUTE TERESE BURAUŠKAITE, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro generaline direktore, vyriausybės komisijos dėl SSSR okupacijos žalos skaičiavimo vadove

– *Neseniai Jūsų komisija pateikė vyriausybei siūlymus dėl SSSR okupacinės žalos Lietuvai įvertinimo ir tolesnės komisijos veiklos kryptių. Ar dabar tinkamas laikas svarstyti šią opią temą, žinant, kad dabartinė Rusijos vyriausybė atmeta bet kokius ieškinius?*

– **B.T. Burauskaitė:** Kalbėti apie teisingumo atstatymą visada yra tinkamas laikas. Šis darbas buvo pradėtas ne šiandien – daugiau kaip prieš 20 metų, dar Sąjūdžio laikais, J. Juzeliūno vadovaujamos stalinizmo nusikaltimams tirti komisijos darbe. Jis buvo tęsiamas ir vėliau, nežiūrint į tai, kad antroji pusė (Rusija) stengiasi paneigti bet kokius faktus ir mūsų pastangas ieškoti teisingumo. Jau 1993-1996 metais buvo padaryti ap-

matai sovietinės okupacijos žalai nustatyti, o 2000 metais visa tai įvertinta konkrečiais skaičiais. Tai nėra tuščias darbas kaip kas nors bando tvirtinti, ir tai nėra tigro tapytas už ūsų. Bet laikas viešumai yra svarbu – negali paskubinti ir negali vėluoti. Dabar tarptautinė padėtis yra palanki svarstymams ir teisingumo paieškoms, nes tai vyksta ir kitose valstybėse. Mes ne vieninteliai, nukentėję nuo stipresnės brutalių jėgų. SSSR okupacinio režimo tyrimo ir žalos įvertinimo klausimą laikas perkelti iš dvišalio (Lietuva-Rusija) į daugiašalį tarptautinį svarstymą (Europos sąjunga – Rusija).

– *Kaip skaičiuojama per tuos okupacinius dešimtmečius Lietuvai padaryta žala?*

Birutė Teresė Burauskaitė

– **B.T. Burauskaitė:** Kaip minėjau, mes ne vieninteliai bandantys atstatyti teisingumą ir gauti atlygį už patirtus nuostolius. Galiu paminėti artimiausią pavyzdį: JAV II Pasaulinio karo metais, po Pearl Harbor užpuolimo, buvo internavę valstijose gyvenančius japonus. Nors japonai nukentėjo mažiau – nebuvo išskirtos šeimos, jie nebadavo, tik buvo apribota judėjimo laisvė;

Nukelta į 2-tą psl.

Šiame numeryje

Siekiame ne naudos, bet teisingumo – 1,2 psl.

Sutartis Dievo akivaizdoje – 2 psl.

Kur slypi Lietuvos valstybingumo šaltinis? (III) – 3 psl.

Žvilgsnis į mūsų etnografinių žemių... (Tęsinys) – 4 psl.

Ką bendro turi Lietuva, Sierra Leone ir Thailand? – 5 psl.

Šešiasdešimt metų kartu – 7 psl.

Kolaborantų tragedija ir beprasmybė – 8 psl.

Kauniečio įspūdžiai iš Vilniaus maratono – 9,11 psl.

Siekiame ne naudos, bet teisingumo

Atkelta iš 1-mo psl.

vėliau jie sulaukė ir viešo atsiprašymo, ir atlyginimo už patirtus pažeminimus ir nuoskaudas. Po karo Vokietija atlygino nuostolius nukentėjusioms valstybėms. Savo nuostolius yra paskaičiavusi ir Estija su Suomija, Danija, kitos valstybės, taigi, turime kuo pasiremti.

O juk Lietuvoje SSSR okupacija ne tik sunaikino valstybės ekonomiką, kultūrą, bet ir genofondą. Tiems, kurie tvirtina, kad sovietinė valdžia gerino ekonomiką Lietuvoje, galiu paaiškinti, kad tai buvo daroma ne dėl Lietuvos žmonių gerovės, bet kitais – nutautinimo, ideologiniais tikslais. Aišku, buvo naudinga ir ekonomiškai: Lietuvoje steigti įmonės skatino geresnę darbo kultūrą, kelių ir susisiekimo tinklas. Okupacijos nuostolius skaičiuojame, remdamiesi konkrečiais skaičiais ir tarptautine patirtimi. Yra tarptautiniai vertinimo nuostatai, kaip apskaičiuoti sugriautų valstybinių institucijų, prarasto žmonių turto ir sveikatos, netgi žmogaus gyvenimo vertę pinigine išraiška. Skaičiuojame turėtą ir prarastą Lietuvos bankų turtą, valiutos fondus, kariuomenės sunaikinimo nuostolius, padarytą žalą gamtai ir žmonių gyvenimui, griauiant valstiečių ūkius, prievartą steigiant kolūkius.

Tarp jų skaudžiausi tremties padariniai – išvežtieji tremtiniai dešimtmečius dirbo be atlyginimo, prarasdami sveikatą, turtą, suardytos jų šeimos, atskirti ir dažniausiai be teismo ir kaltės sunaikinti vyrai – šeimos maitintojai. Netgi grįžusius iš tremties persekiojo ir visai varžė, neleidami ramiai gyventi savaime krašte. Kitas skaudus punktas: pokario rezistencijos istorija, kai prarasta tūkstančiai jaunų vyrų. Jų negalima vadinti aukomis, nes tai sumenkintų jų atminimą. Žuvę

partizanai ir jų rėmėjai – Lietuvos skaudžios netektys, dėl kurių kalta sovietinė okupacija, dėl jos partizanų šeimos neteko maitintojų, namų. Vėliau – prievartinis ėmimas į sovietinę armiją. Mūsų vaikinai prieš jų norą buvo siunčiami į Vengriją, Čekoslovakiją, Vietnamą, Afganistaną.

Skaičiuotinių nuostolių sąrašą galima tęsti ir tęsti: priverstinė emigracija į Vakarus, dėl kurios Lietuvos inteligentija prarado galimybę kurti ir dirbti Lietuvai. Skriaudos Lietuvos Bažnyčiai ir tikintiesiems – kai šventovės buvo paverstos sandėliais, sporto salėmis, naikinami ir griaujami paminklai, persekiojami kunigai. Nuostoliai kultūrai, kai lig šiol neatgaunami Lietuvos svarbūs dokumentai ir istorinės vertybės, pastatai. Lig šiol neišnaikinamą pėdsaką paliko Lietuvoje buvę sovietinės armijos daliniai, užteršę plotus raketiniu kuru ir kitu žmonių sveikatai ir gamtai kenksmingu palikimu.

Sunaikintos ne tik Lietuvos visuomeninės organizacijos, išardant visuomenės pamatus, bet ir nusavintas jų turtas. Padaryta didžiulė žala, nutraukus valstybės gyvybinę veiklą: nusavinant bankus, miškus, kitą valstybės turtą; jį vartojant neatsižvelgus į Lietuvos žmonių norus, poreikius bei tradicijas. Remiantis tarptautine praktika pagrįstais vertinimais ir skaičiavimais visi sovietinės okupacijos Lietuvos valstybei ir jos žmonėms padaryti nuostoliai siekia 80 milijardų litų. Netgi po II Pasaulinio karo, kai Vokietija mokėjo reparacijas Sovietų Sąjungai už patirtus nuostolius, Lietuvai ir kitoms SSSR okupuotoms valstybėms neteko nieko. Šiandien Lietuvos valstybė – ne SSSR – padengia visas sovietinės okupacijos metais padarytas skriaudas buvusiems tremtiniams, žuvusių partizanų šeimoms ir ki-

tiems nukentėjusiems dėl sovietinio režimo prievartos, moka pensijas, pašalpas ir teikia kitą socialinę paramą.

– *Kaip jūs manote, kada Rusija, buvusios SSSR palikimo, teisių ir prievolių paveldėtoja, sutiks pripažinti Lietuvos valstybės ieškinį?*

– **B.T. Burauskaitė:** Nežinau, kada tai įvyks, bet nulems demokratinės permainos Rusijoje ir tarptautinėje visuomenėje, kuri supranta Lietuvos valstybės siekius. Mūsų pareiga rinkti faktus ir įrodyti, kuriais galime pagrįsti savo ieškinį, kad, atėjus tinkamam istoriniam momentui, galėtume jais remtis. Daugelis pasaulio valstybių, kai kurios netgi atgaline data, pripažįsta Molotovo-Ribbentropo paktą, nulėmusį Lietuvos okupaciją, vadinasi, turi pripažinti jos padarinius.

Veiksmingiausias kelias – viešai kartu su tarptautine bendrija svarstyti skriaudos atitaisymo temą. Bet norėčiau pabrėžti, kad mūsų ieškinys – ne naudos siekimas, tik noras atstatyti teisingumą ir pažeistą Lietuvos žmonių orumą, kai be jokių kaltinimų ar prižasčių buvo persekiojami, tremiami, kalinami, atimamas turtas, skiriamos šeimos, varžoma kultūra. Jau tada, prieš 20 metų, kai pradėjome stalinizmo nusikaltimams tirti komisijos darbą, mums buvo siunčiami laiškai ne su keršto skatinimais, o su klausimais – kodėl ir už ką mums teko tokios skriaudos ir kančios? Ne visi, bet didžioji dalis Lietuvos žmonių pritaria mūsų siekiui.

Nepelnytos kaltės ir pažeminimo jausmą gali išsklaidyti tik viešas atsiprašymas ir klaidos pripažinimas. Aš tikiu, kad ateis tokia diena, ir todėl šiandien turime jai ruoštis.

Kalbėjosi –

Sigina Katkauskaitė,
Vilnius – Torontas

RELIGINIAME GYVENIME

Sutartis Dievo akivaizdoje

Kun. KĘSTUTIS RALYS

Paskutiniu metu santuokos tema tapo ypač aktuali. Tai dėl didelės emigracijos bei naujo ir modernaus žmogaus mąstymo. Apie tai labai daug kalbama, bet vis mažiau kreipiamas dėmesys į žymiai svarbesnius dalykus. Šiuolaikinė moderni visuomenė santuoką supranta kaip civilinę sutartį, kurią tvarko įstatymai.

Lietuvos respublikos civilinis kodeksas skelbia: 1. Santuoka yra įstatymu nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius. 2. Vyras ir moteris, įstatymu nustatyta tvarka įregistravę santuoką, yra sutuoktiniai. Lietuvos respublikos Konstitucijoje teigiama: santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu.

Mūsų gyvenime, o kartu ir teisės požiūriu santuoka apima: socialinį saugumą ir pastovumą, vaikų susilaukimą, vaikų auklėjimą ir jų tapatybės formavimą (teisiniai požiūriai kaip pavardės perdavimas ir pan.), ekonominį bendradarbiavimą, turtą. Valstybi-

nė šeimos politikos samprata teigia, kad santuoka – įstatymų nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius. Tad matome, kad pati santuoka yra valstybinė sutartis, sudaroma išskirtinai tik tarp vyro ir moters.

Krikščionišku žvilgsniu santuoka suprantama kaip santuokinė sutartis Dievo akivaizdoje (**Sandora**), kuria vyras ir moteris visam gyvenimui sudaro bendrą sąjungą. Savo prigimtimi yra skirta suvokti gėriui ir vaikų gimdymui bei auklėjimui. Esminės, kartu ir dvasinės santuokos savybės, kurios turi būti žinomos ir besąlygiškai priimtinos besituokiantiems krikščionims, yra **vienumas, neišardomumas ir pasirengimas būti vaisingiems**. Santuokinį ryšį įtvirtino pats Dievas, tad sudaryta ir atbaigta pakrikštųjų santuoka niekada negali būti panaikinta. Abu lygiateisiai, abu vienas kitam dvasiškai atsidavę, be jokių sielos ir kūno vidinių bei kitų paslaptių. Tai iš tikrųjų du viename kūne, o kur kūnas vienas, ten ir dvasia viena.

Stasio Motuzo kamputis drožinių iš didelio rinkinio

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

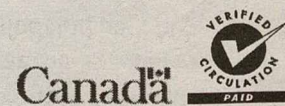
2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364 • E-mail: tevzib@rogers.com
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"

Redaguoja: R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, red. pav. S. Katkauskaitė, techninė red. V. Tumosienė. **Administratorė** A. Trussow. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

METINĖ PRENUMERATA: \$80 – reguliari (paprastu paštu); \$130 – reg. (1 klasės paštu); \$100 – rėmėjo (paprastu paštu); \$150 – rėmėjo (1 klasės paštu). Oro paštu užjūrius – \$180, paprastu paštu – \$100 (Kan. dol.); JAV: \$100 – reguliari; \$120 – rėmėjo; \$160 – 1 klasės paštu. JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news. We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canadian Periodical Fund (CPF) for our publishing activities.

Kur slypi Lietuvos valstybingumo šaltinis? (III)

Tęsinys iš 40 nr.

LAURYNAS KASČIŪNAS,
LR seimo pirmininkės
patarėjas

Lietuvos valstybingumo atraminiai taškai

Per du tarpukario nepriklausomybės dešimtmečius pavyko subrandinti politinės bendruomenės tradicijas, kurios užtikrino Lietuvos valstybingumo idėjos tęstinumą. Antisovietinis 1941 m. pavergtos tautos sukilimas, stipriausios Baltijos šalyse rezistencijos judėjimas, liudija, jog tautinė Lietuva tikrai nebuvo tik filologinis produktas. Tautinė tarpukario Lietuva paklojo savaveiksmės politinės bendruomenės pamatus, kurios tradicijas siekė puoselėti jau ir sovietiniame kalėjime gyvenusios ir iš jo ištrūkti siekusios kartos.

Be to, tarpukario tautinė Lietuva atrado būdą ir kitų tautinių bendrijų išitraukimui į Lietuvos politinį, socialinį ir kultūrinį valstybės gyvenimą. Tokią išitraukimo formulę puikiai nusakė tarpukario Lietuvos teisininkas ir teisėtyrininkas M. Römeris: “Esu lenkas, tikras Lietuvos pilie-

tis, Lietuvos kraštietis, bet ne Lenkijos pakraščio gyventojas... Lietuva man su sostine Vilniumi yra bendra lietuvių ir Lietuvos lenkų krašto Tėvynė”.

Visos pokario rezistencijos, disidentų judėjimo, Lietuvos laisvės lygos vertybinė atrama – tai ne kokie nors Abiejų Tautų Respublikos idealai, o tautinės Lietuvos, kaip savarankiškos politinės bendruomenės, tradicija. Ar būtume turėję tokią rezistenciją be Vasario 16-osios? Ar 1990 m. kovo 11-ąją būtume atkūrę nepriklausomą Lietuvą, jeigu 1918-aisiais būtume susitaikę su Lietuva kaip kantono vaidmeniu, kad ir su modernintoje Abiejų Tautų federacijoje? 1941 m. birželio sukilimas yra Lietuvos 1941-1990 m. ilgosios rezistencijos pradžia. Rezistencija ir vėlesnis disidentinis judėjimas – idėjinė jungtis tarp Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios, kartu tai – Lietuvos valstybingumo pamatas. Būtent ši jungtis turėtų būti Lietuvos istorinės atminties “raudonoji linija”, tautos istorinės atminties šerdis.

Pasirinkta šios linijos brėžimo vieta kartu atsako į klausimą, ką mums reiškia Lietuva

kaip tautinė valstybė.

O visiems tiems, kurie tautinę valstybę sieja su uždarumu, nedemokratiškumu, prieštaravimu šiuolaikinėms multikultūralizmo tendencijoms, reikėtų priminti, jog tautinės valstybės atsiradimas Vakarų Europoje kaip tik sustiprino atstovaujamosios demokratijos pozicijas, nes įtvirtino ne tik kultūrinių, bet ir politinių bendruomenių susikūrimą. Būtent tautiškumas pagimdė moderniąją demokratiją, nes atstovaujamoji demokratija negali veikti ten, kur nėra savaveiksmės politinės bendruomenės.

Tautinė valstybė – tai kartu ir bendruomeniškumo bei kolektyvinės tapatybės šaltinis, užtikrinantis ryšius tarp mirusių, gyvųjų ir dar negimusių. Negali būti laisvo žmogaus be laisvos kultūrinės ir politinės bendruomenės, kuri vadovautųsi principu “nieko apie mus be mūsų”. Tauta – vienintelė natūraliais tapatybiniais ryšiais susaistyta bendruomenė, todėl tautinė valstybė turi išlikti kertine lietuviškojo konservatizmo, ypač pabrėžiančio bendruomenės svarbą, atrama.

(Pabaiga)

NUOMONĖ

Komisijų užtenka, bet...

Dr. RŪTA GAJAUSKAITĖ, kriminologė

Valdžioje įsitaisę ir savo suktybes net įstatymais įtvirtinę vadinami “baltaapykakliniais nusikaltėliais”, kuriems gaudyti ir iš pareigų šalinti kuriamos specialios institucijos teisėsaugoje! Turime tokią ir Lietuvoje – tai Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (FNNT) Vidaus reikalų ministerijoje ir panašiais pavadinimais komitetus bei komisijas seime. Tarnybą (FNNT) turime, o tautos turtas visais šonais iš valstybės jau nebe milijonais, o bilijonais į užsieniečių kišenes plaukia. Kad ir kitų valstybių bankininkai, leiskime, nuo lietuvių 10% palūkanų lupa, vietoje 3% leidžiamų jų valstybėse! O mūsų valstybė savo piliečių negina!?

Tai ir dujos – nafta, tik mums brangiausiai Rusijos parduodama, kai mes turime ir savų naftos gręžinių, tik svetimų valstybių eksploatuojamų! Turime ir pakankamai skalūnų dujomis išgauti bei terminu vandenų 100 metų, tik atkakliai valdžios ignoruojamų! Vietoje to – sudarinėjamos sutartys su japonais dėl naujos AE statybos Ignalinoje, taip lyg ir ištiesiant “broliškos pagalbos ranką” bankrotuojančiai Fukušimos AE firmai, ignoruojant tokią pačią Lietuvoje tektoninės zonos grėsmę, ekonominę žalą ir politinę įtampą pasekmes. Japonijoje mūsų premjerą A. Kubilių pasitiko piketuotojai su plakatais “Fukušima-Ignalina”. Argi ne akivaizdus perspėjimas?

O Lietuvoje – sava valdžia vistiek planuoja pastatyti lietuvių tautos genocidinį objektą iš mūsų nukrizintų kišenių, tolesniam piliečių

skurdinimui ir elito turtėjimui. Nors Konstitucijoje įtvirtinta nuostata apie piliečių teises – referendumui pareikšti savo nuomonę svarbiausiais tautai ir valstybingumui klausimais! Nė viena partija neturi viršenybės prieš tautos valią ir Konstituciją!!

Bet valdžia pažeidinėja Konstituciją ir nėra jokio mechanizmo tai sustabdyti? Juk yra FNNT, kuri “gano” mūsų pinigėlius? Turime dar ir Valstybės saugumo departamentą (VSD), kuris turi rūpintis valstybingumo raida? Turime STT, o seime jas kontroliuojančius Valstybinio saugumo ir gynybos, Teisės ir teisėtvarkos bei revizijos komitetus, yra ir speciali Antikorupcinė komisija, Atominės energetikos, Operatyvinės veiklos komisijos... Yra, yra, yra...

Ką jos veikia, jei bankai bankrotuoja, vidury baltos dienos apiplėšdami indėlininkus? Valstybingumui ugdyti ir nepriklausomybei garantuoti svarbiausieji strateginiai objektai – pardavinėjami, pradedant Telekomu ir Mažiekių nafta nebaigiant. Kontrabanda per visus pasienio plyšius plaukia, o nelojalios Lietuvos mažumos ne tik kad juodina valstybę per visą ES, bet dar ir gavo leidimą demonstracijai Kovo 11-osios šventės metu!!!

Šito įteisinto nusikaltimo jau “baltaapykaklinių” tiesiog nebeįsivaizduoti, kad leista tiesiog padugniniam sodomogomorianiam junginiui žygiuoti valstybinės šventės metu. Tai akivaizdžiai piktybiškas, norint išprovokuoti protesto ar pasipriešinimo veiksmus, leidimas gėjų demonstracijai, prisidengusios “koalicijos” su kitomis mažumomis vardu. (Sutrupinta)

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

ES biudžeto klausimai

Lietuva nesutinka su Europos komisijos pasiūlymu, pagal kurį būtų numatyta galutinė data, iki kada Lietuva gautų paramą Ignalinos atominės elektrinės uždarymui. ES Bendrųjų reikalų tarybos posėdyje Briuselyje rugsėjo 24 d. dalyvavęs užsienio reikalų viceministeris Vytautas Leškevičius išsakė nuomonę, kad ES turėtų supaprastinti formulę, pagal kurią būtų skaičiuojamos bendrijos finansinės išmokos šalims, labiausiai nukentėjusioms krizės metais.

Pasak jo, bendras ES šalių siekis yra surasti sutarimą dėl naujos ES finansinės perspektyvos iki metų pabaigos, tačiau derybų pakete pateikti pasiūlymai šią užduotį daro

dar sunkesne, o ne priešingai.

Viceministeris taip pat pakartojo Lietuvos poziciją sparčiau mažinti atotrūkį tarp tiesioginių išmokų senųjų ir naujųjų ES narių ūkininkams ir priminė Baltijos šalių siūlymą užtikrinti, kad išmokos visų šalių ūkininkams nebūtų mažesnės už tam tikrą nustatytą vidurkį.

Anot URM, remdamasis Briuselyje vykusių diskusijų rezultatais Kipras pateiks atnaujintą “derybinį paketą” dėl 2014-2020 metų ES biudžeto. Kitas reikšmingas derybų tarpsnis – lapkričio 22-23 d.d. vyksiantis Europos vadovų tarybos susitikimas, kuriame dėl daugiamečio biudžeto toliau derės ES valstybių ir vyriausybės vadovai.

KAM siūlo karius išvesti

Spalio 2 d. Lietuvos krašto apsaugos ministerė Rasa Juknevičienė lankėsi Afganistane, kur tarnauja keli šimtai Lietuvos karių. Vizito metu ji susitiko su Afganistano finansų ministru, Goro provincijos gubernatoriumi, aukšto rango NATO ir Jungtinių Valstijų kariškiais.

Aptarti Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos atkūrimo grupės stovyklos perdavimo Afganistano institucijoms planai, informuota apie Lietuvos planus perduoti atsakomybę už šalies saugumą vietos saugumo pajėgoms ir baigti Goro provincijos atkūrimo grupės veiklą iki 2013 metų pabaigos. Lietuvos vadovaujama Goro provincijos atkūrimo grupė veikia nuo 2005 m. Šiuo metu Afganistane iš viso tarnauja apie 260 Lietuvos karių.

Spalio 3 d. Krašto apsaugos ministerija pranešė vyriausybei pateikusi siūlymus dėl Lietuvos karių išvedimo iš

Afganistano Goro provincijos iki 2013 m. pabaigos. Vyriausybei siūloma “pritarti, kad Lietuvos respublikos vadovaujama Afganistano Islamo respublikos Goro provincijos atkūrimo grupė iki 2013 m. pabaigos visiškai perduotų atsakomybę už saugumą Afganistano Islamo respublikos valdžios institucijoms ir valstybės saugumo pajėgoms ir baigtų savo veiklą”. Taip pat siūloma pavesti KAM ir Užsienio reikalų ministerijai parengti teisės aktų projektus, kurie būtų susiję su Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos atkūrimo grupės ir Lietuvos specialiosios misijos Afganistane statuso ir veiklos pasikeitimu. Net ir išvedus karius iš Goro, Afganistane ir toliau liks Lietuvos specialiųjų operacijų pajėgos, Oro pajėgų patarėjų grupė, Lietuvos specialiosios misijos apsaugos grupė, valstybinės paramos elemento (logistikos) kariai ir keli štabo karininkai.

Lėšos referendumui

Kartu su seimo rinkimais vyksiančiam konsultaciniam referendumui dėl naujos atominės elektrinės Visagine bus skirta 1.93 mln. litų. Teisingumo ministerijos prašymui vyriausybė pritarė spalio 3 d. P pinigai referendumui bus skirti iš Privatizavimo fondo.

Pasak finansų ministerės Ingridos Šimonytės, jei referendumas būtų organizuojamas ne kartu su seimo rinkimais, jis kainuotų dvigubai daugiau nei dabartinė suma. Vyriausioji rinkimų komisija liepos pabaigoje pranešė, kad iš 2 mln. litų maždaug pusė sumos – apie 1 milijoną litų – turėtų atitekti apygardų ir

apylinkių komisijų narių darbo užmokesčiui. Seimo rinkimams šių metų valstybės biudžete numatyta 21 mln. litų.

Referendume gyventojams pateiktas teiginys: “Pritariu naujos atominės elektrinės statybai Lietuvos respublikoje”, o žmonės turės pasirinkti vieną iš dviejų atsakymų: “taip” arba “ne”.

Lietuva kartu su Latvija, Estija ir Japonijos bendrove “Hitachi” tikisi iki 2020 m. pastatyti naują atominę Visagine elektrinę šalia Ignalinos elektrinės, kuri buvo uždaryta 2009 m. pabaigoje. Vyriausybė planuoja, kad jėgainės statyba prasidės 2014 m.

Pagal BNS žinias parengė R. Jonaitienė

Žvilgsnis į mūsų etnografinių žemių paunksmę...

Tęsinys iš 40 nr.

ZIGMAS TAMAKAUSKAS

Toliau apsilankėme netoli Punsko esančioje labai skirtingoje sodyboje, kurios šeimininkas ir įkūrėjas yra Petras Lukoševičius, buvęs lenkų kariuomenės kareivis. Mirdamas jo tėvas, atskleidė jam tikrosios kilmės paslaptį, parodė jo gyvenimo kryptį: "Lietuviai yra tavo tikri broliai. Kas beatsitiktų, prie jų glauskis, tačiau neužmiršk, jog tavo gyslose teka prūsų, jotvingių, na ir tų pačių lietuvių kraujas. Tavyje nieko nėra slaviško ir germaniško". Tai buvo sūnui lyg tėvo paliktas testamentas, atsakomybė ir įpareigojimas saugoti savo protėvių baltų dvasią. Petro motina buvo Dzūkijos krašto lietuvė, tėvas save vadino prūsų, jotvingiu. Nuo kūdikystės namuose sklido motinos dainuojamos lietuviškos dainos bei pasakos apie senovę, buvusią Lietuvos didybę. Namuose šeima kalbėjusi lietuviškai, lankyta lietuviška mokykla. Ir šeima sukurta su lietuviu. Mokslus baigė Lenkijoje, įgijęs žemės ūkio specialisto diplomą. Petras Lukoševičius yra pastebėjęs, kad oficialiuose istorijos vadovėliuose daug kas pateikta neteisingai. Ir čia pat duoda pavyzdį: "tikrai netiesa, jog XVII amžiuje mirė paskutinysis prūsas – mano tėvas visada pabrėždavo, kad mano prosenelė, kilusi iš Piliavos, dar prūsiškai kalbėjo..."

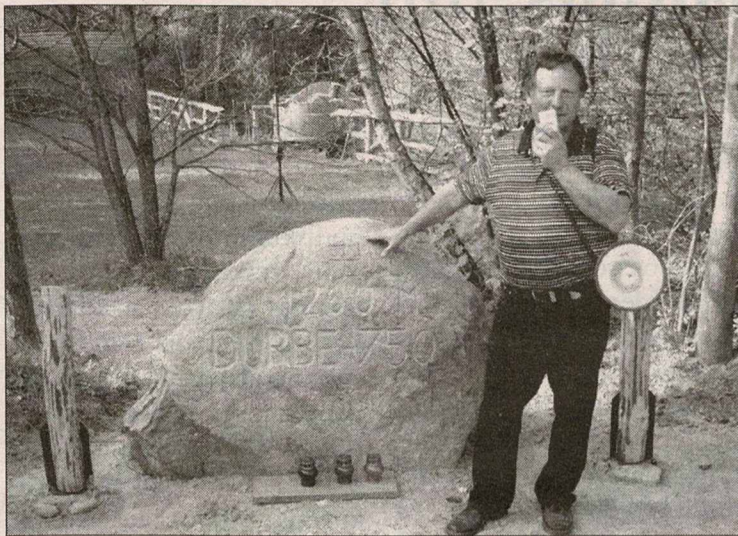
Sodyba išsidėsčiusi 7.5 ha plote Šilainės kaime, dabar prijungtame prie Ožkinių kaimo. Mus sutiko pats šeimininkas Petras Lukoševičius. Su juo labai šiltai, broliškai pasisveikinome. Sodyboje yra stovas su gražiai ant medinių lentelių įbrėžtais žodžiais: "Atleiski, broli, Tu palaidotas, aš gyvas, bet garbę Tavą vis šlovins mūsų širdys. Tu šimtmečius miegojęs, dabar kelies, ir vėlei matome mes

seną Prūsą". Šie žodžiai tarsi nusako ir visos sodybos turinį, apibūdina joje esančius statinius.

Į akis krito ir didžiulis akmuo, orientuotas Lietuvos kryptimi, su užrašu "DURBE – 750". Jis buvo pastatytas prieš dvejus metus, pažymint Durbės mūšio 750 metų sukaktį. 1260 m. liepos mėnesį įvykęs lietuvių-žemaičių pergalingas mūšis su Livonijos ordinu, kuriam talkino Vokiečių ordinas, švedų ir danų daliniai, parodė pasauliui Lietuvos karinę jėgą. Šiame mūšyje žuvo Livonijos ordino magistras Burhardtas von Hornhausenas ir Vokiečių ordino maršalas Heinrichas Botelis. Tai buvo didžiausias to meto lietuvių laimėjimas, davęs pradžią Didžiajam prūsų sukilimui, Livonijos ir Vokiečių ordinų pavergtiems žiemgaliams, kuršiams ir estams sukilti.

Vaikščiodami neįprastos sodybos takeliais tarsi matėme jau šimtmečių gelmėje paskendusius mūsų protėvių medines pilies, medinius namelius, prūsų ir jotvingių pilkapius, ant akmenų iškaltus jų vadų atvaizdus. Viename akmenyje pavaizduotas ir paskutinysis jotvingių vadas Skomantas... Šventą ramybę dvelkė ir iš akmenų pastatytas aukuras. Jautėme, kad čia visur įdėtas didelės meilės ir atsidaivimo dvasinis ženklas. Su dideliu dėmesiu klausėmės įkvėpto tos pačios meilės Petro Lukoševičiaus pasakojimo, gėrėjomės jo nuveiktais darbais bei ateities užmojais. Gera, kad mūsų tauta turi tokių idealistų ir pasišventėlių be jokio užmokesčio tarnaujančių baltų kultūrai, gyvai išlikusiai Lietuvai, jotvingių žemei. O kitas turėdamas tiek žemės, galėjo ją skirti materialiam pasipelnymui, pinigų krovimui...

Sodyboje darbai prasidėjo 2001 metais teritorijos lyginimu ir medelių sodinimu. Dau-

Petras Lukoševičius savo sukurtoje istorinėje sodyboje prie akmens "Durbe-750", pažymint Durbės mūšio 750 metų sukaktį

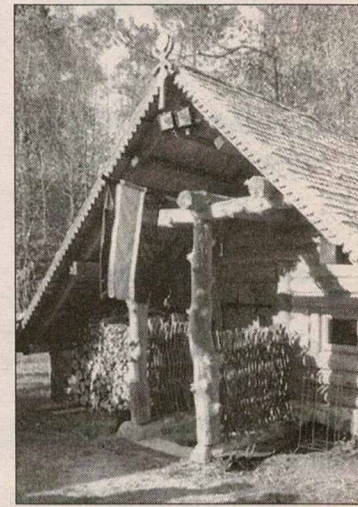
Paskutiniam jotvingių vadui Skomantui skirtas paminklas

Sodyboje atkurti mūsų protėvių mediniai nameliai

giausia buvo sodinami ažuolai. Paskui eilė atėjo statyboms, kurioms buvo naudotas medis, molinės raudonos plytos ir lauko akmuo. Statiniai turėjo atspindėti senovės Prūsos gyvenimą – norint tai atlikti, reikėjo nemažai paskaičiuoti, pastudijuoti daug raštų, lietuvių, lenkų, vokiečių ir rusų kalbomis parašytų knygų,

tartis su mokslo žmonėmis, specialistais. Taip pamažu kilo istorinė gyvenvietė, atspindinti XIII š. baltų kultūrą. Štai – suręsta pelkėje medinė pilis, aplink ją už pylimo padarytas kanalas, pripildis, prūsiškai vadinamas lauksas, toliau – mediniai stebėjimo bokšteliai, ramybę teikiantis alkas, o dar toliau – akmuo su iškalto

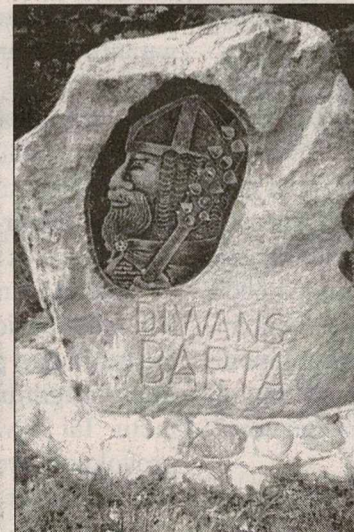
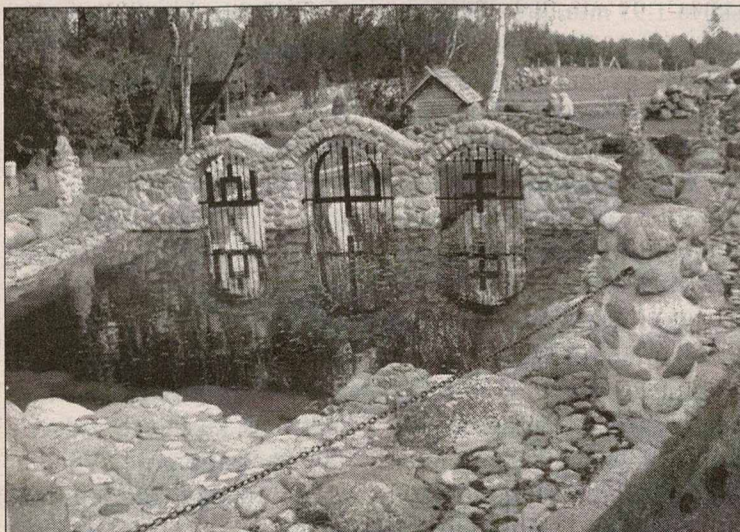

Prie medinio namelio iškelta prūsų vėliava

Sarmatijos – Lietuvos karalystės žemėlapiu.

Kasinėjant teritoriją, rasta daug keramikos šukių, priskiriamų čia gyvenusių X-u-oju šimtmečiu žmonių buičiai. Rastas molinis verpstukas, archeologų nuomone, turi ne mažiau kaip tūkstantį metų. Petras Lukoševičius drąsiai tvirtina, kad čia buvusi jotvingių žemė, garsėjusi savo karių narsa bei laisva ir nepriklausoma dvasia, o mes tos dvasios pašaukti atnaujiname savo žemę... Jotvingius pabrėžia ir įrengta šventvietė, vadinama aisčių saulės ratu. Ją juosia 11 akmenų. Dešimt jų skirti prūsų gentims atminti, o vienuoliktas akmuo skirtas jotvingiams. Neseniai čia įvyko didelis susirinkimas, kurio metu buvo įkurta Jotvingių-prūsų bendrija. Šios bendrijos pirmininku išrinktas Petras Lukoševičius, o pavaduotoju – ideologu Antanas Baudys. Buvo sudarytas bendrijos darbo planas. Jame numatyta leisti net savo laikraštį, kuriame būtų užpildyti iki šiol buvę "balti" istorijos puslapiai. Numatytas bendradarbiavimas su UNESCO.

Kuriama prūsų-jotvingių gyvenvietė gausiai lankoma. Čia pabuvojo jau daugelis Lietuvos moksleivių, atvyksta turistai ir iš Amerikos, Ispanijos, Vokietijos, Prancūzijos bei kitų kraštų, kuriems rūpi baltų kultūra, jos šaknys. Šią sodybą lanko ir Lenkijos mokyklų mokiniai. Sodybos kūrėjas Petras Lukoševičius, pats versdamasis automobilių ir traktorių dalių prekyba, nemaža pajamų vis skiria savo retos sodybos tvarkymui. Savo planuose numato čia įkurti ir viešbutį lankytojams apsišvisti, ir restoraną su senųjų tautinių valgių patiekalais, ir net dūminę pirtį. Sodyba turėtų būti dar įdomesnė, dar patrauklesnė, dar labiau lankoma. (Ntrs. autorias)

Istorinėje sodyboje apie baltišką kultūros istoriją prabyla akmenys

(Pabaiga)

Ką bendro turi Lietuva, Sierra Leone ir Thailand?

ROMUALDAS
KRIAUCIŪNAS

Neturintiems laiko ir skubantiems skaitytojams atsakymas trumpas – remiantis „photius.com“ šaltiniais, šių trijų kraštų inteligencijos vidurkis yra 91. Įdomu, kad šie kraštai atstovauja trims rasėms trijuose žemynuose – europidus Europoje, negridus Afrikoje ir mongoloidus Azijoje. Šie rasių pavadinimai nėra mano sugalvoti, bet paimti iš Wikipedia. Ten pat rašoma, kad rasės samprata susiformuoti padėjo skirtingų žmonių morfologiniai požymiai, ypač odos spalva – balta, juoda, geltona.

Per Kalėdas, kalbėdamas su savo vaikais, paminėjau savo „pranašystę“, kad po penkiasdešimt metų Amerika bus Kinijos provincija. Iš to pokalbis neišsivystė, bet po to aš pats pradėjau atidžiau sekti „pranašystę“ paremiančius faktus ar užuominas. Neseniai „Michigan State University“ dienraštyje buvo žinutė, kad prieš maždaug dešimt metų tame universitete studijavo apie 3,000 studentų iš užsienio. Jų šeši nuošimčiai buvo iš Kinijos. Šiame ten studijuoja apie 6,000 užsieniečių ir apie trečdalis yra iš Kinijos. Spėju, kad užsienyje studijuojantys kiniečiai yra ypatingai inteligentiški, gabūs ir ištikimi savo kraštui. Jie čia atvyksta ne literatūros ar istorijos studijuoti, bet kimba į griežtuosius mokslus – fiziką, inžineriją, kompiuterių mokslus ir t.t. Baigę mokslus nemažai jų čia ir lieka, ypač kai dabar JAV politiniuose sluoksniuose yra dedamos pastangos, protų pasilaikymo vardan, juos prisijaukinti. Negalėdamas atsikratyti įtaringumo, į visa tai pradėdau žiūrėti kaip į pirmąsias kregždės, paremiančias mano „pranašystę“.

„Majorityrights.com“ duoda trumpą genetinio paveldo ir inteligencijos ryšių apžvalgą. Europos šalių inteligencijos vidurkis yra 99 IQ taškai. Kai kurie kraštai, pvz.,

Portugalija, Airija ir Lietuva, turi žemesnį vidurkį. Taip pat žemesnis vidurkis priskiriamas pietryčių Europos kraštams – Rumunijai, Bulgarijai, Kroatijai, Serbijai, Graikijai ir Turkijai.

Rytų Azijos kraštų vidurkis yra aukštesnis nei europidų. Čia vyrauja Japonija, Kinija, Pietų Korėja, Singapore ir Taiwan. Vidurio rytų kraštų vidurkiai svyruoja nuo 82 iki 86. Minima, kad nuo 20 iki 50 nuošimčių šių šalių vedybų yra tarp pusbrolių/pusseserių. Europos kraštuose mažiau nei vienas nuošimtis vedybų yra tarp pusbrolių/pusseserių. Seniai žinoma, kad artimų giminių vedybos inteligenciją mažina.

Dėl įdomumo paminėsiu keletą „photius.com“ šaltinyje duotų kraštų inteligencijos vidurkių. Pietų Korėja – 106, Japonija – 105, Islandija – 101, Kinija – 100, Norvegija – 100, Kanada – 99, Estija – 99, Suomija – 99, Vokietija – 99, Lenkija – 99, Švedija – 99, Latvija – 98, JAV – 98, Rusija – 97, Ukraina – 97, Turkija – 90, Brazilija – 87, Kuba – 85, Indija – 82, Pietų Afrika – 77, Jamaica – 71, Haiti – 67, Saint Lucia – 62, Ekvatorinė Guinea – 59, Šiaurės Korėja – nežinoma, turbūt yra laikoma valstybine paslaptimi.

Įdomus faktas, kad mažiausius smegenis turi Australijos čiabuviai. Tačiau jų smegenų dalis, kontroliuojanti matomumą, yra proporcingai didesnė negu europidų. Čiabuvių inteligencijos vidurkis yra 62, bet jų regėjimo inteligencijos vidurkis yra 119. Kaimyninės New Guinea čiabuvių vidurkis yra 63. Polinezijos maoris genties gyventojų vidurkis yra 90, o kitų to krašto gyventojų – 85. Amerikos indėnų vidurkis yra 86. Mestizos (ispanų palikuonių ir vietinių indėnų) gyventojų, gyvenančių JAV, vidurkis yra 89, o gyvenančių Meksikoje yra 94. Negridų, gyvenančių Europoje, JAV ir Kanadoje, inteligencijos vidurkis yra 85-87. Tos pačios rasės, bet gyvenan-

čių Pietų Afrikoje ir Karibų jūros salose vidurkis yra 71. Negridų, gyvenančių Afrikoje į pietus nuo Sahara dykumos, inteligencijos vidurkis yra 67. Įdomūs žydų inteligencijos rodiniai. Žydų, gyvenančių Izraelyje, vidurkis yra 95. Ashkenazi genties žydų vidurkis yra aukštesnis nei kitų žydų.

Rastas aukštas santykis (0.8 iki 0.9) tarp IQ ir tarptautinių akademinų egzaminų rezultatų. Inteligencijos aukštis giminiuojasi su ekonominiu pasiekimu. Pietų Korėjos inteligencijos vidurkis yra aukštas, o Ghana šalies yra žemas. Ghana yra gausi žemės turtais, o Pietų Korėja – ne. 1950 metų laikotarpiu abu kraštai buvo vienodai neturtiniai. Ekonomistai pranašavo, kad Ghana ir Filipinai taps turtingomis šalimis, o Pietų Korėja bus pasmerkta ekonominiam merdėjimui. Dabar matome, kad inteligencija nugalėjo žemės turtybą „po nosim.“

Viename informacijos šaltinyje užtikau duomenų, nurodančių įvairių kraštų pakartotinus inteligencijos matavimus 2002 ir 2006 metais. Dabar to šaltinio neberandu, bet aiškiai atsimenu, kad keturių metų laikotarpiu Lietuvos vidurkis nukrito keturiais taškais. Tai, bent mano galvoje, paremia baimę, kad Lietuvos išsivaikščiojimas prisideda prie „protų nutekėjimo“ ir kad išsivaikščiojantys yra protingesni negu liekantieji šalyje.

Politiniai jautriuose sluoksniuose vengiama atviriau kalbėti apie rasinius skirtumus inteligencijoje. Tuo bandoma nieko neužgauti ir nusiųkti nuo genetinio paveldo svarbos. Matomi ir nepaneigiami skirtumai yra aiškinami kaip ekonominės, mitybos, klimato, politinės padėties pasekmės. Tokią poziciją užėmus tarsi išpareigojama matomus skirtumus mažinti, pasaulį lyginti, visiems duoti vilties geresniam rytojui. Gal ir nejučiomis pereinama į giminingą inteligencijos rūšį, vadinamą moraline inteligencija. Jai pamatuoti tikslų instrumentų dar nesukurta, bet jos svarba nepaneigiama. Moralinė inteligencija – tai asmens charakterį sudedančios dalys. Tai asmeniškai, socialiniai ir moraliniai sugebėjimai, kurie nulemia moralinį elgesį. Moralinė inteligencija neleidžia rankas sudėjus sėdėti ir didžiulis savo šalies inteligencijos pasiekimu arba dejuoti dėl likimo skirtų trūkumų.

KANADOS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Partnerystės paieškos Afrikoje

Ministeris pirmininkas S. Harper lankėsi dviejuose Afrikos valstybėse – Senegale ir Kongoje. Kelionės tikslas – naujų prekybinių ryšių ir partnerystės paieškos Senegale ir dalyvavimas prancūziškai kalbančių valstybių sandraugos atstovų pasitarime Kongo demokratinėje respublikoje. Kanada ir dvi jos provincijos – Kvebekas ir New Brunswick – yra pilnateisės šios sandraugos narės. Kanados atstovai

pritarė pasitarimo deklaracijai, kuria raginama atsisakyti iš draudžiamų verslų gaunamo pelno, skatinant kruvinus tarpusavio išpuolius ir priešinkų grupuočių susirėmimus.

Susitikimuose Kanados atstovai pabrėžė būtinybę toliau puoselėti demokratijos principus, tarptautines žmogaus teisių tradicijas, griežčiau pasisakyti prieš dažnai pasitaikantį moterų smurtą.

Naujos paslaugos vaistinėse

Kanados federacinė vyriausybė atšaukė 16 metų galiojusį draudimą apmokėti vaistus žmonėms, sergantiems retomis, dažniausiai genetinėmis kilmės, ligomis. Maždaug 1,8 mln. kanadiečių serga retai pasitaikančiais, arti 7,000 pavadinimų – susirgimais. Lig šiol gydytojai buvo priversti įvairiausiais keliais ieškoti vaistų ir apmokėjimo šaltinių šiems ligoniams. Naujoji tvarka užtikrins, kad tokiems ligoniams medicininė pagalba ir vaistų apmokėjimas nekeltų

papildomų rūpesčių.

Ontario provincijos vyriausybė vaistinių tarnautojams suteikė galimybę teikti daugiau paslaugų savo klientams, apmokėdama už papildomą darbą. Nuo šiol jie galės skiepyti savo pacientus nuo gripo, atnaujinti gydytojo skirtų vaistų receptą (išskyrus narkotikus) ar netgi parinkti vaistus norintiems mesti rūkymą. Ontario – trečioji provincija Kanadoje, suteikusi teisę vaistinių darbuotojams teikti minėtas paslaugas.

Sanitarijos pažeidimų kaina

Brooks XL mėsos įmonė (Alberta) jau pateikė prašymą sugrąžinti į darbą daugiau kaip 2,000 darbininkų ir atnaujinti gamybą. Tačiau federacinė maisto gaminių kokybės inspekcija neskuba to padaryti. Rugsėjo mėnesį paaiškėjus, kad šios įmonės mėsos gaminiai sukėlė e-coli susirgimus, buvo atšauktas didžiausias jautienos gaminių kiekis valstybės istorijoje, įmonė uždaryta. Brooks XL tiekia jautieną daugeliui Kanados provincijų, JAV, iš viso 20 pasaulio valstybių. Dėl sanitarijos pažeidimų ir nepakankamos kontrolės įmonės viduje teko išimti iš prekybos daugiau kaip pusantro tūks-

tančio pavadinimų gaminių, milijonus kilogramų jautienos sugrąžino JAV prekybininkai. E-coli bakterijos aukomis tapo 11 pirkėjų. Šis atvejis parodė, kad Kanadoje dar nepakankama ir nesavalaikė maisto kokybės kontrolė. Netgi Brooks XL įmonė buvo uždaryta ne iš karto, paaiškėjus pažeidimams – tik po dviejų savaičių: įmonės specialistų bendradarbiavimas su kokybės tikrintojais buvo negeranoriškas.

Yra siūloma ateityje maisto kokybės inspekciją atskirti nuo dabartinės priklausomybės žemės ūkio ministerijai, jos veiklą ir rezultatus turėtų vertinti parlamentas.

Grūdų augintojų rūpesčiai

Kanados tradiciniam verslui – grūdų augintojams pavojų kelia ne kainų kilimas ar nederlingi metai, bet...mitybos specialistai. Paskutiniaisiais metais jų teorija, kad kviečių gaminiai kelia pavojų sveikatai, skatina maisto pramonę tiekti daugiau gaminių be gluteino, mažinant grūdų poreikį. Kai kurių medicinos ir mitybos specialistų nuomone, kviečių, miežių, rugių grūduose esantis gluteinas yra pagrindinė tukimo ir cukraus didėjimo kraujyje priežastis, taip pat ir celiac ligos sukėlėjas. Celiac liga susergama, kai organizmas negali tinkamai apdoroti gluteino – baltyminės kilmės darinio, kuris yra

kviečių, miežių, rugių grūduose ir iš jų pagamintuose maisto gaminiuose. Organizmas negali pasisavinti iš maisto, turtingo gluteinu, reikalingų medžiagų, sukeldamas mažakraujystę ar kaulų retėjimą ir kitus sveikatos sutrikimo požymius.

Kai kurie žmonės tiesiog alergiški gaminiams iš šių grūdų. Kanados Celiac sąjungos skaičiavimu, 6% gyventojų (1 iš 133) turi celiac arba padidintą jautrumą gluteinui. Praėjusiais metais maisto gaminių be gluteino vartotojams pateikta už \$1.3 bln., numatoma, kad iki 2014 metų tokio maisto gamybos apimtis pastebimai didės.

Pagal Canadian Press parengė S. Katkauskaitė

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LLB.
PACE LAW FIRM

- ◆ ieškiniams dėl žalos, atsiradusios ryšium su kūno sužalojimu
- ◆ imigracija į Kanadą
- ◆ testamentai ir įgaliojimai
- ◆ palikimų administravimas
- ◆ nekilnojamo turto sandoriai
- ◆ konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų klausimais

295 The West Mall, 6th Floor, Toronto, ON M9C 4Z4

Tel. 416 236-3060 Fax 416 236-1809

Tinklapis: www.pacelawfirm.com El. paštas: alpace@pacelawfirm.com

LIETUVIŲ TELKINIUIOSE

KLK Moterų draugijos Montrealio sk. švenčia 45 metų jubiliejų 1997 m.

Mokytojų diena ambasadoje

Lietuvos ambasadoje Londone spalio 7-ąją minint Tarpautinę mokytojų dieną, Jungtinėje karalystėje dirbantys pedagogai dalinosi darbo su naują šalį atvykusiais vaikais patirtimi, tarėsi dėl konkrečių glaudesnio bendradarbiavimo ir lituanistinio švietimo JK vystymo būdų. Lietuvos ambasadorius Londone Oskaras Jusys pasveikino mokytojus su profesine švente ir pabrėžė kompetentingų bei atsidavusių pedagogų svarbą lietuvių tautos ir valstybės raidai.

Užsienio lietuvių švietimo centro vedėja ir Vilniaus vidurinės mokyklos "Lietuvių namai" darbuotoja Asta Turs-

kienė su kolegomis dalinosi praktine darbo su iš viso pasaulio į Lietuvą atvykstančiais vaikais patirtimi, išdėstė aktualiausių lituanistinio ugdymo iššūkius.

Didelis dėmesys susitikimo metu skirtas vienam svarbiausių vaiko prisitaikymo naujoje šalyje požiūriui – kvalifikuotos psichologinės pagalbos teikimui. JK gyvenantis psichologas Gintaras Parutis mokytojus supažindino su psichologine tokio vaiko būkle, aptarė dažniausias jo patiriamas problemas ir veiksmingiausias jų sprendimo būdus.

Mokytojų renginyje ambasadoje taip pat įkurtas pe-

dagogų klubas, telkiantis JK dirbančius lietuvių pedagogus, skleisiantis informaciją apie lituanistinį švietimą ir prisidėsiantis prie įvairių profesinių renginių organizavimo.

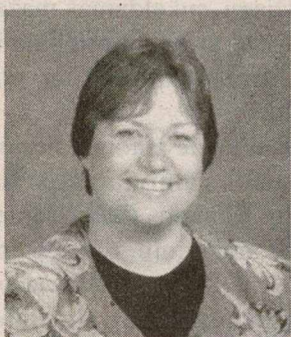
Vakaro svečiams koncertavo Londono karališkosios muzikos akademijos studentas smuikininkas Algirdas Galdikas, šoko Londone gyvenančių vaikų šokių klubo "Lighthouse" nariai. Lietuvos ambasados Londone duomenimis, šiuo metu Jungtinėje karalystėje veikia daugiau nei 30 neformalaus lituanistinio švietimo įstaigų, kuriose mokosi apie 1,000 lietuvių.

URM inf.

Mokytojų dienos dalyviai Didž. Britanijos Londone

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

London, ON

ŠV. TĒVO PASKELBTŲJŲ 2013 METŲ TIKĖJIMO metais šventimas jau prasidėjo spalio 11, paminint 50 m. sukaktį nuo II Vatikano santarpybos pradžios ir 20 m. sukaktį nuo katalikų bažnyčios katekizmo išleidimo. Tai metai, skiriami nuoširdžiam savo tikėjimo pilnesniam priėmimui, gilesniam išsąmoninimui ir įgyvendinimui savyje bei savo aplinkoje. Kadangi Kristus yra mūsų Kelias, Tiesa ir Gyvenimas, tai tikėjimo metų pabaiga bus apvainikuota 2013 m. lapkričio 24, Kristaus pasaulio valdovo švente.

SPALIO 21, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už a.a. Jadvygą Staškūniene. Inf.

Norvegija

OSLE, šio krašto sostinėje, rugpjūčio 31 d. buvo pradėtos Lietuvos kultūros dienos, trukusios tris dienas. Jas organizavo Norvegijos lietuvių bendrija, Lietuvos ambasada, Norvegijos lietuvių jaunimo sąjunga ir moterų klubas Osle "Vida Club". Rugpjūčio 31 d. šventiškai atidaryta Literatūros diena Lietuvos ambasadoje. Buvo supažindinta su buvusio Norvegijos parlamento bei Baltijos komiteto pirmininko Ingvala Godal lietuvių kalba knyga *Noriu mirti. Graži Lietuva*, apie Lietuvos laisvės kovą 1990-1992 metais ir Norvegijos vaidmenį šiuose įvykiuose. Knygoje išryškėja šio norvego palankumas Lietuvos kovotojams ir pasipiktinimas Norvegijos vyriausybės atstovais, teigusiais, kad Lietuvos "kaprizus" reikia aiškinti Maskvoje. Antroji renginio diena pavadinta "Teatro diena". Vyko Igorio Reklaičio spektaklis "Emigrantai". Trečioji diena pavadinta "Kino diena". Buvo rodomi filmai: "Trys viename" ir "Miegančių drugelių tvirtovė", pasižymėjusio lietuvių režisieriaus Algimanto Puipos naujusia kino drama, sukurta pagal to paties vardo Jurgos Ivanauskaitės romaną. Trečioji diena baigta susitikimu su režisierė Agne Marcinkevičiute bei pokalbiu apie lietuviško kino kūrimo ypatybes. JA

Australija

MELBURNO Socialinės globos lietuvių moterų draugija savo veiklos 60 metų sukaktį vaišėmis atšventė Lietuvių namų klubo salėje. Vaišių stalą palaimino kun. Algis Šimkus. Po to visus šventės dalyvius pasveikino draugijos pirmininkė Bronė Staugaitienė. Ilgiausiai draugijai vadovavusiai Jonei Žalkauskienei bei draugijos įsteigėjai Danutei Simankevičienei įteikė dovanėles, pastarajai dar ir padėkos raštą. Renginyje dalyvavo Lietuvos garbės konsulė Melburne Dana Levickienė. D. Simankevičienė tarė žodį primindama, kad žmogui yra įdiegta nuojauta suklupusiam ir sergančiam padėti. Nuoširdžiai draugijos nares pasveikino Lietuvių katalikų moterų draugijos pirmininkė Rasa Statkuvienė, taipgi ir garbės konsulė Dana Levickienė. Sveikino ir vyrų vardu Jurgis Žukauskas. Maloniai nuteikė Birutės Kymantienės bei Ritos Mačiulaitienės duetas, Dariaus Pranckūno ir Linos Juzokaitės fortepijono muzika, Stasio Eimučio kanklių grupė. Padėkos žodį tarė pirm. B. Staugaitienė ir pakvietė draugijai sugiedoti *Ilgiausių metų*. JA

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ar atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808, ext. 26, dienos metu.

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose -

TALKA KREDITO KOOPERATYVAS LTD

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 Fax. 905 544-7126

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 75 MILIJONUS DOLERIŲ

ATIDARYKITE TALKOJE NAUJĄ TAUPOMĄ SAŠKAITĄ, ATLEISTĄ NUO VALSTYBĖS MOKESČIŲ

MOKAME UŽ:
taupomąją sąskaitą 0.25%
čekių sąskaitą iki 0.25%
INDĒLIAI:
90 dienų indėlius 0.50%
180 dienų indėlius 0.50%
1 m. term. indėlius 1.60%
2 m. term. indėlius 1.75%
3 m. term. indėlius 2.25%
4 m. term. indėlius 2.40%
5 m. term. indėlius 2.50%
RRSP ir RRIF
(Variable) 0.50%
1 m. ind. 1.60%
2 m. ind. 1.75%
3 m. ind. 2.25%
4 m. ind. 2.40%
5 m. ind. 2.50%
PASKOLAS
Asmenines nuo 3.25%
Nekiln. turto 1 m. 3.25%

TFSA PALŪKANOS:

Variable – 1.50%
1 metams – 2.00%
2 metams – 2.15%
3 metams – 2.35%
4 metams – 2.50%
5 metams – 2.75%

•Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai

•Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 6 mln. dol. ir Kanados valdžios iki \$100,000.00 sumos draudimu

Seekite kasdienę informaciją apie nušimčius TALKOJE MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE TINKLAPIS: www.talka.ca

Šešiasdešimt metų kartu

BERNARDAS ŠAKNYS,
žurnalistas

2012 m. rugpjūčio 31 d. Vilniaus santuokų rūmuose įvyko rašytojo Vytauto Ažušilio ir jo žmonos Onutės deimantinės vestuvės. Rašytojas ir jo žmona dar kartą ištare "Taip". Santuokos sakramentas jiems suteiktas Vilniaus Šv. Rapolo šventovėje. Vytautui 83-eri, Onutei – 79-eri. Abu jaunatviškai nusiteikę, gražūs, kupini gyvenimo džiaugsmo ir noro toliau tęsti gyvenimo kelionę kartu, vienas kitą mylėdami, saugodami ir brangindami. Vytautas Ažušilis – vienas populiariausių, skaitytojų mėgstamas rašytojų, kurių daugeliui padėjo rasti Lietuvos grožį, būties ir šviesos erdvę.

Tėviškės žiburiai ne kartą rašė apie šį savią rašytoją – dvidešimt penkių knygų autorių. Ekonomistas, habilituotas socialinių mokslų daktaras, rašytojas, gimęs Pašaminėje (Švenčionių r.). Mokėsi Pašaminės lietuviškoje pradinėje mokykloje. 1940 metais tėvas buvo suimtas, kalintas Lukiškių kalėjime, prasidėjus karui, dingo be žinios. Sunkus ir vargingas našlaičio kelias nesutrukdė Vytautui siekti mokslų. Nuo mažumės tėvų įskiepyta lietuviškos dvasios pabudino jaunuolyje kūrėją, mokslo siekį. Švenčionių gimnazija, vėliau Finansų institutas Maskvoje – tiesė kelią į mokslo aukštumą. 1970 m. įgijo ekonomikos mokslų kandidato, 1980 m. – habilituoto socialinių mokslų daktaro laipsnį. 1991 m. pasirodęs romanas *Roneta* buvo Vytauto Ažušilio – jau rašytojo – didžiojo kelio pradžia.

Būdamas 23-erį metų, Vytautas vedė Onutę, su kuria gyvena iki šiol, neslėpdamas, kad tiek daug romanų nebūtų parašęs, jei ne jo nuostabią žmoną Onutę.

Santuokos paslaptys

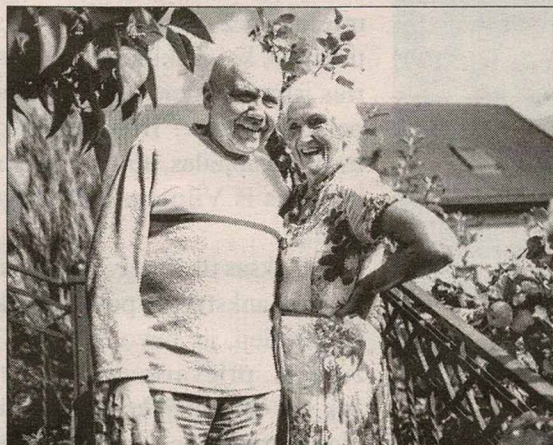
Rašytojas džiaugiasi, kad 60 bendro gyvenimo metų prabėgo kaip sapne. "Pasitaikydavo visko: ginčų, nesutarimų, bet jie buvo bejėgiai prieš mudviejų meilę", – pastebi V. Ažušilis. Meilė, Santuokos sakramentas – tai buvo tvirto gyvenimo pagrindai. Tąpa mokslininku, vėliau rašytoju, kurdamas gyvenimo drobes. Kiekvienas kūrinys – buvo savitas, lengvai surasdavęs skaitytoją, kuris brandino ir ugdė Lietuvos žmogų. Būtent Lietuvos, nes iš žmonių sąmonės tirpo kraupūs Lenkijos okupacijos metai, bolševikmetis.

Klausausi rašytojo minčių apie šeimos darnos būtinumą. Jam nepatinka nei kolegų rašytojai, nei menininkai, kurie taip lengvai meta žmonas ir ieško jaunesnių, nyra į girtavimo, paleistuvysčių pelkę. Gal todėl Deimantinės vestuvės buvo tokios šiltos, jausmingos. Dukterys, vaikaičiai, provaikaičiai Ažušilių šeimos atžalos turi į ką atsiremti, kur pasisemti gyvybės šaltinio syvų. Jie eis tuo pačiu keliu, protėvių grįstu dorovinėmis vertybėmis, Dešimčia Dievo įsakymų.

Gimtosios Pašaminės žmonės

Su rašytoju Vytautu Ažušiliu esu pažįstamas seniai. Su malonumu perskaičiau jo raš-

tus, kurie man ypač brangūs, kaip mano paties gimtojo krašto paveikslas. Tai pati dalia, kaip ir Vytauto Ažušilio, mano Tverečiaus kraštą buvo užgrobę Lenkijos okupantai, kurių žiaurumas ir klastingumas neturi lygių pasaulyje. Su rašytoju pėsčiomis keliavome iš Švenčionių į jo gimtąją Pašaminę. Kiekviena pakelyje sodyba, kiekvienas takelis, medis rašytojui kėlė malonius prisiminimus. O Pašaminės kultūros namuose susibūrė dešimtys V. Ažušilio kūrybos gerbėjų, skaitytojų. Tas susitikimas buvo

Rašytojas Vytautas Ažušilis su žmona Onute

nenusakomai atviras, šviesus, viltingas. Žmonės čia suprato, kokia laimė turėti tautai nepriklausomybę ir būti Lietuvos dalimi. Pašaminėje tvarkingos žmonių sodybos, rūtų darželiai, tvarkingai pasipuošę žmonės rašytojui negailėjo gražių žodžių, jo kūrybos vertinimo. Tyrojo savos šeimos dvasia. Rašytojas kalbėjo trumpai, bet prasmingai. Pasak jo, šeima – tai gyvenimo tikroji laimė, džiaugsmas. Ir labai svarbu saugoti tą gyvenimo pilį, kurioje gali sukurti amžinąsias vertybes, palikti pėdsaką savo kelionėje. Doras gyvenimo būdas, vyro ir žmonos sutarimai ugdo sveikus vaikus ir ateitį. Juk mes nešame savųjų protėvių likimus, jų gerus darbus, ydas, net ligas.

Bendrakeleivės Onutės šviesa

Deimantinių vestuvių proga rašytojas su žmona Onute gavo šimtus sveikinimų, nuoširdžių linkėjimų. Paklausiau rašytoją: ką reiškia jo gyvenime žmona? Rašytojo veidas suspindo šviesa. Žodžiu, sakiniu neapibūdinsi. "Ir viena ar dviem knygom neišsakysi, kiek laimės akimirkų išgyveno ir išgyvena vyras, kai jį lydi ištikima ir jautri gyvenimo palydovė. Dalijasi džiaugsmiais ir vargais. Vienas kitą dvasiškai palaikydami eina išdidžiai kartu. Ir sutikti Likimo iššūkiams nejučia pasitraukia. Net ligas padeda įveikti". Gal todėl abu tokie ir jaunatviški sutiko Deimantinį jubiliejų. Meilė ir ištikimybė jį nuspalvino gražiausiomis spalvomis. Rašytojas įsitikinęs, kad tyras gyvenimo būdas – tai didžiausia vertybė, kurios neįstengia palaužti nei laikas, nei atslenkančios nelaimės.

Vytauto ir Onutės Ažušilių didžiausias turtas – dvi dukros, trys vaikaičiai ir aštuoni provaikaičiai. Jie tęsia ir tęs tėvų jiems dovanotus gyvenimus. O Deimantinės vestuvės – nušvies jų kelius ir Lietuvos valstybę.

MISLĖS

1. Turi daug kojų, liemenį, širdį, tik nieko nemato ir nieko negirdi.
2. Kas blogiausias patarėjas?
3. Kai gyvas buvau, miške siūbavau, kai į namus pakliuvau, kojas visiems bučiavau.
4. Kas turi pradžią, bet neturi pabaigos?
5. Šonais lenda, dantim

kanda.

6. Kišenei prakiurus, kas joje dar lieka?
7. Vandeni sugeria, sumaukia, vandeniui plaukia.
8. Žiba kaip žaltys, ėda kaip arklys.
9. Pilnas glostomas, tuščias spardomas.
10. Kas saldesnis už medų?
11. Kas daugiau pasako

negu žodžiai?

12. Už kalną aukštesnis, už plunksną lengvesnis.
13. Kas ant savo nugaros savo namą nešiojasi?
14. Keli penkto nelaukia?
15. Kas iš vandens duoną valgo?
16. Toks pastatytas, toks paguldytas.

Atsakymai 11 psl.

50 RCU
METŲ JUBILIEJUS
1962-2012

Svesime

2012 m., lapkričio 24 d.
6.00 val.

GIC INDĖLIAI (Pelnio padalinimas netoikomas)	
1 metų "cashable"	1.30%
1 metų	1.50%
2 metų	1.75%
3 metų	2.00%
4 metų	2.15%
5 metų	2.25%

GIC INDĖLIAI (Talkomas pelno padalinimas)	
1 metų "cashable"	1.25%
1 metų	1.40%
2 metų	1.65%
3 metų	1.95%
4 metų	2.00%
5 metų	2.15%
18 mėn. GIC mokame	1.50%

RRSP, RRIF Pensijų fondai
TFSA Neapmokestinama
Taupomoji sąskaita

TFSA atviras, kintantis	1.80%
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	1.45%
1 metų	1.60%
2 metų	1.85%
3 metų	1.85%
4 metų	2.35%
5 metų	2.50%

SĄSKAITOS	
Taupomoji sąskaita	1.25%
Čekių sąskaita iki	0.25%
Amerikos dol. sąsk.	0.25%
Amerikos dol. GIC 1 metų term. ind.	0.50%

SUTEIKIAME
Asmenines paskolas nuo 5.50%
Sutarties paskolas nuo 7.00%

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLAS	
Su nekintančiu nuošimčiu	
1 metų	2.80%
2 metų	3.25%
3 metų	3.35%
4 metų	3.35%
5 metų	3.50%
Uždaras su kintančiu nuošimčiu	
	2.80%
Atviras su kintančiu nuošimčiu	
1, 2, 3 metų	3.25%
Ribotą kreditą su nekilnojamo turto užstatu	
	3.75%

Suteikiame CMHC apdraustas nekilnojamojo turto paskolas
Suteikiame komercines nekilnojamojo turto paskolas

MŪSŲ ADRESAS
3 Resurrection Road
Toronto, Ontario M9A 5G1
Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285)
Fax 416-532-4816

ANAPILYJE
Tel. 905-566-0006
Fax 905-566-1554

Darbo laikas:
Pirm., antr., treč. 9:00-3:30
Ketvirt., penkt. 9:00-8:00
Šeštadieniai 9:00-1:00
Sekmadieniai 8:30-12:45

Darbo laikas:
Antradieniai 9:00-3:30
Ketvirtadieniai 12:00-7:00
Sekmadieniai 9:00-12:30

Prisikėlimo kredito kooperatyvas

IEŠKO

PAGALBINIO KASININKO-ĖS

kalbančio lietuvių ir anglų kalbomis, galinčio dirbti abiejuose skyriuose savaitės dienomis ir savaitgaliais.
Susidomėjusieji prašome pateikti prašymus kooperatyvo vedėjai Lindai Moroz iki 2012 m. spalio 22 d.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
PRIEŠSEZONINIS ORO ŠILDYMO SISTEMŲ
PATIKRINIMAS * IŠVALYMAS * PAKEITIMAS

Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328

Padėsiu Jums greitai ir gerai parduoti ir nupirkti namą ar butą
Maloniai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS
Jerzy Kulesza M.Eng., Sales Representative
(416) 236-6000 www.sutton.com kuleza@sympatico.ca

Sutton sutton group-
insurance realty inc.,
Brokerage*
Tel. tiesiogiai:
416-568-1604

Kolaborantų tragedija ir beprasmybė

“Iš TEN, iš tos kolaboravimo marmalynės, net ir atsitiktinai į ją įmynęs, net ir nepadares konkretaus nusikaltimo, dar nė vienas švarus neišlipo! Tai pati didžiausia Teisybė!” (Juozas Nekrošius)

Rašytojo Kazio Paulausko naujausias *Sibiro vagonų romanas*. Tai – nauja, besiformuojanti ir dabar labiausiai sutrikusioms mūsų sieloms reikalinga literatūros kryptis, deja, tik pradėdanti savo gyvenimą antruoju mūsų nepriklausomybės dešimtmečiu. Šią lietuvių literatūros kryptį pradėjo istorikė Nijolė Gaškaitė-Zemaitienė, parašiusi romanus apie pokario partizaninį judėjimą *Užverstų šulinių vanduo* (V., 2000) ir *Dabar ir visados* (2001); vėliau pasirodė Vlodo Kalvaičio apsakymų rinkinys *Volungė* (V., 2007) ir dabar ši – Kazio Paulausko *Sibiro vagonų romanas*.

Kazio Paulausko knyga – pati brandžiausia, parašyta literatūros meistro plunksna, psichologiškai įtaigi, savo mistiniais vaizdiniais kiekvienam lietuviui – tikra ir suprantama. *Sibiro vagonų romanas* – tai knyga apie tragiškiausią ir herojiškiausią mūsų Tautos istorijos tarpinį – pokario okupuotąją Lietuvą. Pratarėje knygos autorius rašo: “Ši knyga – ne memuarai... – Tai kolaborantų tragedija ir beprasmybė!... Ir atpildas!” Knygos herojus Aleksas, kaip ir mes, dabar ne vienas, svarsto: “Tada Lietuvą per nepilnus metus nustekeno bol-

ševikai, dabar iš tų pačių bolševikų, persivertusių į naujosios Lietuvos patriotus, tie patys valdžios vyrai susigriebė viską, kas įmanoma, pasmerkdami žmones skurdui... Tada turtinguosius trėmė į Sibirą, pasmerkdami likusią Lietuvą badauti, dabar badaujantys patys save tremia į Airiją, Ispaniją, Britaniją... Tai ar didelis skirtumas tarp šių ir anų?” (Kazys Paulauskas

Sibiro vagonų romanas. – V., 2009. – P. 52)

Įdomus, romane atskleistas ir tipiškio saugumiečio veidas. Kai Aleksas, įstojęs į komjaunimą, akcijos prieš miškinius išvakarėse nuėjo į saugumo būstinę pasiimti ginklo, jį pasitiko šaltkalvio išvaizdos MGB leitenantas Trusovas. Aleksui įsiminė “atviras ir mielas jo žvilgsnis, malonus balso tembras, kai jis kilnojo senus revolverius įsimylėjusiojo akimis, laimino tepaluotu delnu... Trusovas buvo budelis profesionalas, sporto meistras, pakviestas iš Vilniaus į Tauragės saugumą.

Aleksas tik senatvėje suvokė, “kad jie tada ankstyvojo pokario laikais buvo pirmieji, jie buvo tikrieji... Tikrieji žudikai, prievartautojai, trėmėjai... Juk visi vėlesnieji komjaunuoliai, pionieriai ir visokie spaliukai buvo butaforiniai...” (Ten pat, p. 186).

Taigi, pats to nenorėdamas Aleksas tapo vienu iš ankstyvojo pokario galvažudžių.

Sibiro vagonų romano parašėte, užrašyta, kad tai – istorinis romanas. Be jokios abejonės romanas istorinis tuo, kad jame kalbama apie konkretų Lietuvos istorijos laikotarpį – anksty-

vąjį pokarį. Tačiau romane vyrauja psichologiniai bruožai, todėl nedaug, matyt, apsiriksime, priskirdami jį ir lietuviško psichologinio romano tradicijai, kurią savo romane puikiai atliko rašytojas Kazys Paulauskas. Tai – penkiolika rašytojo Kazio Paulausko knyga, dramatiškas ir jaudinantis kūrinys. Manau, ši knyga taps rašytojo kūrybos aukščiausia viršukalne.

Sibiro vagonų romano vaidmuo reikšmingas ir tuo, kad jis suponavo esminį posūkį ir jo autoriaus likime; išryškino jį, kaip Asmenybę, nebijančią eiti prieš srovę, rizikuojant viskuo, ką mūsų dienomis inteligentas gali prarasti – laikinos šlovės blizgesį, plaukiant pasroviui, gal ir materialiąją gerovę. Paleidęs į gyvenimą šį romaną, jo autorius pasirinko savo dalį ir lemtį – stovėti Tautos sargyboje ir kautis už Teisingumo atkūrimą nepriklausomoje Lietuvos valstybėje. Kovotojo kelias visada sunkus. Linkiu knygos autoriui stiprios sveikatos ir vaisingos plunksnos šiame kelyje. Tepadedama mums Dievas!

(Apgailestaujame, kad dėl vietos stokos nespausdintas knygos turinio atpasakojimas. Red.)

Prof. Ona Voverienė, Vilnius

“Žemaičių kultūros savastys. Nuo Vilniaus kalvų prie Baublio slenksčio”

EGIDIJUS MAŽINTAS

Lankydamasis Žemaitijoje aplankai viską, kas buvo susieta su tėvų ir protėvių gyvenimu, vaikyste, jaunyste, su iškiliais šio regiono žmonėmis. Žemaičių sueigose, Vilniaus Mokytojų Namuose, negali atsistebėti susirenkančių žmonių iniciatyvomis. Ilgametė Vilniaus Žemaičių pirmininkė Dalia Dirgelienė sugeba rasti kiekvienam žemaičiui valandėlę, per kurią asmuo sugeba lanksčiai pristatyti savo kūrybinius sumanymus, supažindinti ir praturtin-

ti žemaičių kultūrą ne tik raška, bet ir spaudiniais. Tarp žemaičių renginių nuolat galima sutikti leidinio *Žemaičių kultūros savastys: Nuo Vilniaus kalvų prie Baublio slenksčio* (sudarytojas dr. V. Jocys) autorių kolektyvą – nuo vadybininko, istoriko, garbaus profesoriaus iki aktyvaus kraštotyrininko.

Praplečiant ateityje leidinio *Žemaičių savastys* autorių kolektyvą būtų galima supažindinti su dar nežinomomis žemaičių kraštotyros, menotyros, istorijos, kalbotyros, architektūros, tautodailės, filo-

sofijos, prigimtinio tikėjimo raiškos bei raidos faktais bei jų tyrinėjimu, atidengiant vis naujus žemaičių savasties klotus ir erdves. Autoriui linkėjau atkreipti dėmesį į ypatingą žemaičių klijimo teatro istoriją, ypač Plungėje, Raseiniuose, Telšiuose. Kaimo klijime, paskendusiam gūdžios girios vienkiemyje, skambėjusi daina, šokis, vaidinimas padėjo išugdyti lietuvininkus, tapusius tėvynės gynėjais. Išugdė nuostabius menininkus, mokslininkus, artojus ir audėjas, kalvius ir mąstytojus, agronomus ir inžinierius.

Džiugu, kad KU prof. P. Bielskis leidinyje pateisino sudarytojų lūkesčius. Straipsnyje pateikia senuosius ir naujuosius žemaičių vaidintojų darbus, kurie susiję su Žemaitijos kultūrinio kaimo tradicijos paveldu, turėjusiu milžiniškos įtakos dvasinei tautos raidai.

Knygoje nuosekliai apmąstoma paskutinių dešimtmečių Žemaitijos kultūros būklė, susidariusi po virsmų. Knyga padeda užpildyti ir išsilavinimo spragas. Knygoje siekiama nustatyti esamas regioninės kultūros saviraiškos formas. Skyriuose *Žemaičių*

kultūros tyrimai bei Žemaičių folkloras ir originalioji kūryba atskirai yra gvildenamos istorijos, kalbotyros, knygotyros, folkloristikos, muzikologijos ir kt. etninės kultūros problemos.

Kiekvienas keliaujantis Senuoju žemaičių plentu ar greitkelio gali aplankyti didžiuosius ar mažuosius pakeilės muziejus, pasigrožėti K. K. Šiaulyčio akvarelės vaizdais.

Čia prie leidinio pridėdamos kompaktinės garso plokštelės (CD): *Žemaičiuose* – Povilo Girdenio įdainuotos tėvo Alekso Girdenio žemaitiškos eilės bei *Raseinių krašto dainos: 1 rinkinys* – atliekamas “Visi” folkloro ansamblio. (Sutrupinta)

LIETUVOS KULTŪROS ŽINIOS

Valstybės ordinas D. Katkui

Prof. Donatas Katkus už Lietuvos vardo garsinimą ir ypatingus nuopelnus šalies kultūros, meno ir švietimo srityse, už profesinę ir kūrybinę veiklą garbingiausiose Lietuvos ir pasaulio scenose apdovanotas ordino “Už nuopelnus Lietuvai” Komandoro didžiuoju kryžiumi. Atlikėjas, dirigentas, muzikologas ir pedagogas, talentingas kultūrinių renginių organizatorius 1965 metais baigė Lietuvos valstybinę konservatoriją (dabar Lietuvos muzikos ir teatro akademija), nuo 1968 metų – ten pat dirba pedagoginį darbą. Klasikinės muzikos entuziastas 1965 metais įsteigė Vilniaus styginių kvartetą, 1995 metais – Šv. Kristoforo kamerinį orkestrą ir jam vadovauja. D. Katkus apdovanotas Lietuvos valstybine premija, 2003-aisiais – Pasaulio intelektualinės nuosavybės organizacijos premija.

A. Gelūnas – Lietuvos ambasadorius UNESCO

Seimo Užsienio reikalų komitetas pritarė kultūros ministerio Arūno Gelūno skyrimui ambasadoriumi prie UNESCO. Savo atstovo prie UNESCO

Lietuva neturi daugiau nei pusterčių metų, kai iš šio posto buvo atšaukta ambasadorė Ina Marčiulionytė. Liberalcentristų į kultūros ministerius deleguotas, bet vėliau Liberalų sąjūdžio stovyklą pasirinkęs A. Gelūnas kultūros ministerijai vadovauja nuo 2010 metų.

Lietuviška knyga Geteborgo mugėje

Lietuvos leidėjų ir autorių knygos rugsėjo 27-30 d.d. pristatytos šiemetinėje Geteborgo (Švedija) knygų mugėje – tai antra pagal dalyvių gausumą ir reikšmę po Frankfurto knygų mugės Europoje. Pagrindinis šiemetinės mugės dėmesys skirtas Šiaurės valstybių literatūrai. Geteborgo knygų mugės programoje surengti keli lietuviškai temai skirti seminarai. Juose dalyvavo Lietuvos atstovai – Vytautas V. Landsbergis, Jonas Ohmanas, Rūta Šepetys (JAV), šiuo metu Londone gyvenančios E. Paulina Pukytė ir Marija Poisson (Marija Jurgelevičienė), Kiprė gyvenanti Dalia Staponkutė bei Švedijos istorikai, žurnalistai, rašytojai. Šiuose seminaruose aptarta sovietų okupacijai ir lietuvių rezistencijai skirta literatūra ir kino kūryba. Kitas pokalbis buvo skirtas emigracijos atspindžiui šiuolaikinėje literatūroje, kaip joje atspindimos pastangos svetimoje kultūrinėje terpėje išsaugoti savo tapatybę, kalbą, atmintį ir t.t.

Pagal Lietuvos spaudą parengė S. Katkauskaitė

SPORTAS

2012 NORTH AMERICAN BALTIC SWIM MEET

The North American Baltic Swimming Championship Meet will be held on Saturday, October 27, 2012 at the Kiwanis Centre of Excellence, (McMurphy Pool), 247 McMurphy Avenue, Brampton Ontario. This meet will be a short course (25 m) event (6 lanes).

START TIME: 3:00 p.m. (registration and warm up as of 2:30). **Competitors:** Age on the day of the meet will govern his/her classification. Proof of such may be requested. **Entries:** Each competitor may enter not more than 4 individual events. Any age group swimmer may also enter OPEN Division however not more than 4 events combined. **RELAY WILL BE COMBINED ON SITE.** **Entry Fee:** Fee to be paid on site.

\$10.00 per swimmer in 9 & 10, 7 & 8, 6 and under. \$15.00 per swimmer all other divisions. **Eligibility:** Restricted to swimmers of Estonian, Latvian and Lithuanian heritage (also via marriage). **Awards:** Ribbons awarded for top three finishers in each event. **Order of Events:** starting with 6 and under, 7/8, 9/10, 11/12, 13/14, 15/16. **Freestyle Events:** Backstroke Events: Breaststroke Events: Butterfly Events: Individual Medleys (IM), Freestyle Relays (FR), Medley Relays (MR) or mixed relays (mr) 400M Free and 200M Free (available upon registration. **Entries:** Complete Official entry form and submit to Modris Lorbergs by Tuesday, October 23, 2012. If there are not sufficient entries by this date there will be a cancellation of the meet.

MEET DIRECTORS: Modris K. Lorbergs 416-626-7262, ModrisKL@msn.com; Mai Kreem 416-924-6028

PLEASE CONTACT THE INDIVIDUALS BELOW FOR ADDITIONAL PARTICIPATION INFORMATION:

Alison Warner Timusk (EST) 416-823-2823, alison@timusk.com;

Jonas Juodis (LIT) 416-239-4445, jjuodis@yahoo.com;

Andra Lorbergs (LAT) 647-213-0538, andralorbergs@gmail.com

Use the attached Entry Form to register your participation in the Baltic swim meet. A separate form is required for each participant. Signatures and participation fee will be collected on site. Additional formS can be downloaded at www.lsak.org

Kauniečio ėspūdžiai iš Vilniaus maratono

GEDIMINAS VASILIAUSKAS

Jei šalyje gyvena sveiki, stiprūs, nebijantys iššūkių žmonės, kurie dar ir saugo savo aplinką, tai ten anksčiau ar vėliau vis tiek būna suorganizuotas maratono bėgimas, kuriame gali dalyvauti visi norintys. O maratonas dideliame mieste gali būti laikomas tikru kokybės ženklu, nes tai rodo, kad šiame mieste yra puiki organizacija, neužterštas oras ir, žinoma, sportiški bei puikiai nusiteikę gyventojai. Žinoma, Lietuva negali lygintis su tokia Kanada, kur rugsėjo mėnesį įvyko 11 maratono bėgimų, o spalį jų laukia net 13. Tačiau smagu, kad Lietuvoje šios rungtynės irgi tampa tradicinėmis.

Rugsėjo mėnesį Vilniuje įvyko jau IX tarptautinis maratono bėgimas. 2004 m. pirmajame Vilniaus maratono bėgime dalyvavo 200 bėgikų iš 10 šalių, o šiemet savo jėgas įvairaus ilgio bėgimo nuotoliuose išbandė per 4000 dalyvių. Tarp jų visų šia sporto švente džiaugėsi ir mūsų "Vieningo Kauno" komanda, kurią sudarė teisininkas Gintas Gustaitis, šių metų Lietuvos lengvosios atletikos čempionė Loreta Kančytė, aš pats – Kauno lengvosios atletikos federacijos pirmininkas Gediminas Vasiliauskas ir Kauno miesto tarybos narys, mūsų "Vieningo Kauno" direkto-

Kauno bėgikai, antras iš d. Gediminas Vasiliauskas

rius Povilas Mačiulis. Mes bėgome estafetę keturi po 10.5 kilometro.

Kadangi nuotoliai tikrai turėjo būti ne menki, o dalyvauti bėgime norėjo ir nuolat aktyviai nesportuojantys žmonės, tai maratono organizatoriai dar suorganizavo ir pasiruošimo metodus kursus bei treniruotes visiems norintiems. Tie pasiruošimai prasidėjo jau nuo gegužės mėnesio trijuose didžiausiuose Lietuvos miestuose: Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Man, kaip Kauno lengvosios atletikos pirmininkui, ypač džiugu, jog didžiausias būrys tokių pasiruošusių gerai pasiruošti maratonui susirinko būtent Kaune. Kad viskas vyktų rimtai ir teisingai, treniruotėms vadovauti buvo pakviesta kaunietė lengvosios atletikos trenerė, Sidnėjaus ir Atėnų olimpinis žaidynių dalyvė, Lietuvos

5000 m bėgimo rekordininkė, tarptautinio Miuncheno maratono nugalėtoja Inga Juodeškienė. O kadangi norinčių ruoštis Vilniaus maratonui Kaune susirinko apie 80 žmonių, tai jai į talką atskubėjo ir dar du pagalbininkai: buvęs lengvaatletis jos vyras Raimondas bei šių metų Lietuvos lengvosios atletikos čempionato prizinininkas ir treneris Remigijus Kančys.

Pirmiausia visiems besiruošiantiems bėgti maratoną specialia diagnostine technika buvo atlikti širdies veiklos testai, ir dalyvius suskirstė pagal pajėgumo grupes. Kiekvienas iš mūsų žinojo, kokią apkrovą širdžiai gali duoti ir visų treniruočių metu bėgiojome su mažu aparatu ant krūtinės, kuris rodė širdies darbą.

Nukeita į 11-tą psl.

Savings • Mortgages GICs • Investments Wealth Management

PARAMA

Like a bank – except for all the fees

TAUPOMOJI ŠĄSKAITA

"TFSA" (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	2.00%
1 metų	1.60%
2 metų	1.85%
3 metų	2.10%
4 metų	2.35%
5 metų	2.50%

INVESTICINĖ ŠĄSKAITA

"GIC" INDELIAI

(Pelno padalinimas netaikomas)

1 metų	1.50%
2 metų	1.75%
3 metų	2.00%
4 metų	2.10%
5 metų	2.25%
1 metų iškeičiamas	1.35%
1 metų JAV dolerių	0.40%

KASDIENINIŲ PALŪKANŲ
TAUPOMOJI ŠĄSKAITA **1.35%**

"PLANAS 24" Kasdieninių palūkanų čekių /taupomoji

Balansas: \$0 – \$4,999.99	0.025%
\$5,000.00 – \$9,999.99	0.100%
\$10,000.00 – \$24,999.99	0.150%
\$25,000.00 – \$59,999.99	0.250%
Virš \$60,000.00	0.500%

TERMINUOTI INDELIAI

30–89 dienų	0.40%
90–179 dienų	0.50%
180–269 dienų	0.60%
270–364 dienų	0.60%
1 metų	1.10%
2 metų	1.25%
3 metų	1.50%
4 metų	1.70%
5 metų	2.00%

Iškeičiami prieš terminą mažesniais nuošimčiais

PLANAS 24

Aukštesni nuošimčiai ir nemokami čekių patarnavimai

JAV DOLERIŲ KASDIENINIŲ
PALŪKANŲ **0.20%**

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO
PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	3.25%
Uždarytas, kintamųjų palūkanų	2.90%
1 metų	3.00%
2 metų	3.15%
3 metų	3.25%
4 metų	3.20%
5 metų	3.50%

Komercinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be išpėjimo

PENSIJŲ FONDAI

Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.40%
1 metų	1.60%
2 metų	1.85%
3 metų	2.10%
4 metų	2.35%
5 metų	2.50%

RIBOTAS KREDITAS SU
NEKILNOJAMO TURTO
UŽSTATU **3.75%** ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS
5.50% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS
KREDITAS **7.0%** ir aukščiau

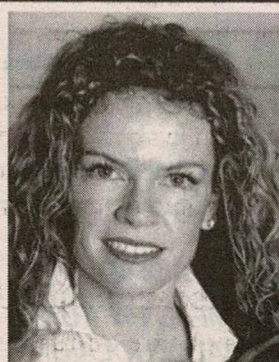

PARAMA

www.parama.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA
Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

AKTYVAI per \$200,000,000

☺ RTODONTĖ

Dr. Skaistė Našlėnaitė
D.D.S., M.Sc., Ortho. Dip., FRCD (C)

Royal York Orthodontics
3029 Bloor Street West
(prie naujos 'PARAMOS')

Toronto ON, M8W 1C5
Tel. (416) 207-0885

www.RoyalYorkOrtho.com

Kviečiame mažus ir didelius!

Aptarta Lietuvos ir Turkijos partnerystė

Lietuvos ambasadorius Turkijoje Kęstutis Kudzmanas kartu su Šiaulių pramonės, prekybos ir amatų rūmų organizuotos verslo misijos dalyviais spalio 8-9 d.d. Istantule vykusio forumo metu su Turkijos verslininkais ir asocijuotų verslo organizacijų atstovais aptarė dvišalio bendradarbiavimo stiprinimą.

Su Turkijos verslininkais

Ambasadorius Turkijos pramonės ir prekybos rūmų vadovams, Eksporto ir investicijų skatinimo tarybos atstovams bei verslininkams pažymėjo transporto koridoriaus "Vikingas" ilginimo iki Turki-

jos uostų svarbą, pristatė Lietuvos laisvųjų ekonominių zonų ir Šiaulių oro uosto teikiamas galimybes. Taip pat aptartas Lietuvos pristatymas šaliai kitąmet pirmininkausiant ES

Tarybai. Turkų verslininkus domino galimybės investuoti į laisvasias ekonomines zonas, Lietuvos požiūris į Turkijos eurointegracijos procesą.

URM inf.

URM Užsienio lietuvių departamentas I N F O R M U O J A,

kad Užsienio reikalų ministerija skelbia užsienio lietuvių organizacijų 2013 metų projektų atranką ir kviečia teikti projektų paraiškas. Konkursas vykdomas pagal Užsienio lietuvių organizacijų projektų rėmimo tvarkos aprašą.

Bus remiami užsienio lietuvių organizacijų, ugdymo ir kultūros įstaigų projektai, kuriais siekiama įtraukti užsienio lietuvius į Lietuvos politinį, visuomeninį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, stiprinti bendruomeniškumą, puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą, remti užsienio lietuvių žiniasklaidą, paminėti Lietuvai reikšmingas sukaktis. Užpildyta projekto paraiškos forma (originalas su parašais, 1 egz.) su joje nurodytais priedais turi būti **pateikta iki 2012 m. gruodžio 1 d.** adresu: Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamentas, J. Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01511 Vilnius. Išsami informacija apie Užsienio reikalų ministerijos teikiamą paramą užsienio lietuvių organizacijoms skelbiama URM internetinio tinklalapio (www.urm.lt) skiltyje "Lietuviai pasaulyje – parama užsienio lietuvių organizacijoms".

IŠ LIETUVOS SPAUDOS

- Dėl per dažno lietaus griekių derlius šiemet perpus mažesnis negu buvo pernai. Apie pardavimą kalbėjo ūkininkas G. Simonavičius, teigdamas, kad pirkėjai iš Lenkijos daugiau moka ir iš karto atsiskaito, o lietuviai priekabesni.

- Europos sąjunga finansuoja programą, pagal kurią pradinių klasių mokiniams dalinami vaisiai nemokamai. Kasdien jie gauna po obuolį, kriaušę, apelsiną ar bananą. Kadangi išleista daugiau negu programoje numatyta, šiemet vaisiai dalinami tik tris kartus per savaitę.

Vilniaus radijo laidos užsieniui girdimos kasdieną, 7 v.v. 9875 kHz dažniu, 31 m bangos ruože.

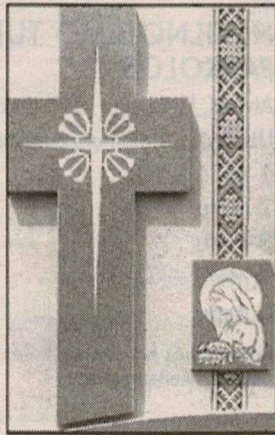
SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant,
parduodant Jums sąžiningai
patarnaus ir patars

DAIVA DALINDA

B.A. broker

Įstaigos – 416-236-1871

Namų – 416-763-7297

Tinklalapis: www.dalindateam.com

NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES,
PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

HAMILTONO PENSININKŲ NAMAI "RAMBYNAS"

Vieno miegamojo butai su virtuve
apie \$650 per mėnesį, įskaitant
elektrą ir šildymą

Pastatas yra saugus, ramus ir gerai prižiūrimas. Gražiam kieme plytelėmis iškloti takai, pritaikyti pasi-
vaikščiavimui paprastai arba su ratukais. Veikia biblio-
teka ir mankštos kambariai. Šiuo metu yra keli laisvi
butai.

SKAMBINKITE

1-905-526-8281

1880 Main St.W., Hamilton, ON, L8S 4T7

"RAMBYNO" administracija

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON, M9A 5G1
Tel. 416-239-9889
www.klfondas.org
klfondas@on.aibn.com

Jūsų sutelktas pagrindinis kapitalas Fonde per 49 metus
Kanados lietuvių organizacijoms davė 2.77 mln. dol.,
pagalbai Lietuvoje 0.69 mln. dol. bei studentų stipendijoms
Kanadoje ir Lietuvoje 0.44 mln. dol.

Tapkime Kanados lietuvių fondo nariais!
Remkime lietuvių veiklą ir išlaikymą!
Prisiminkime savo Fondą gyvybės draudimuose
bei savo testamentuose.

Raštinės darbo valandos: pirmad. ir trečiad. nuo 10 v.r. iki 4 v.p.p.
Įnašams išrašome pakvitavimus sumažinimui pajamų mokesčiams.

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington

(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

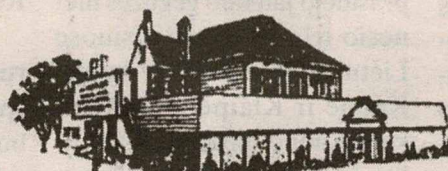
(905) 333-5553

MARLATT FUNERAL HOMES

Marlatt laidotuvių namai jau daug metų
teikia aukštos kokybės paslaugas
erdviose patalpose

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir
toliau teikti paslaugas

HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

Kauniečio išpūdžiai...

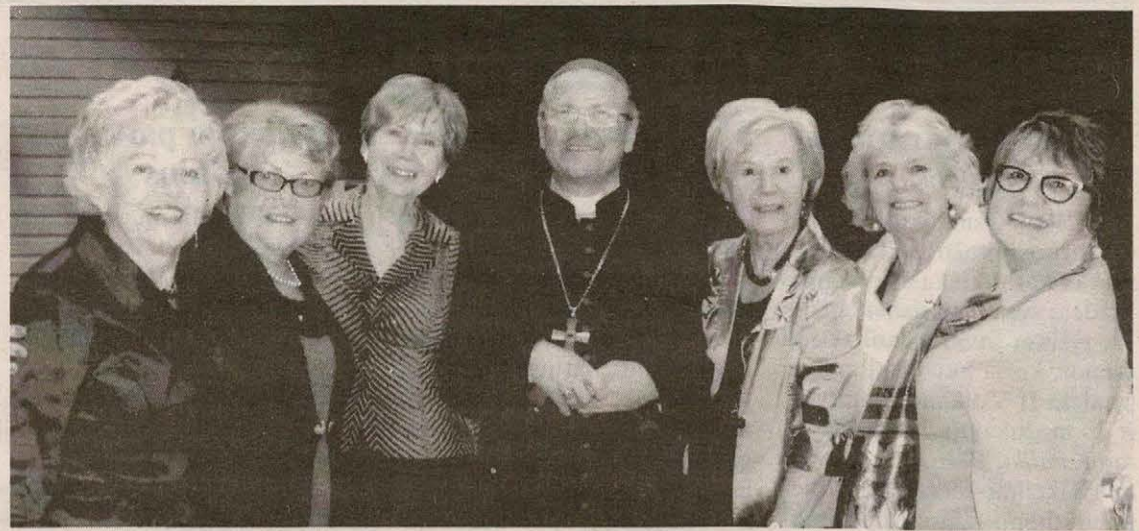
Atkelta iš 9-to psl.

Toks atsakingas požiūris šias bėgimo rungtis pavertė tikra švente. Kartu su tikrais bėgimo profesionalais senojo Vilniaus gatvėmis galėjo bėgti ir valstybės tarnautojai, miestų tarybos nariai, architektai, teisininkai, žodžiu, įvairiausių profesijų atstovai. Maratono nuotolyje negalėjo dalyvauti jaunesni nei 18 m. bėgikai. Tačiau buvo dar keletas nuotolių (pusmaratono, ketvirčio maratono, estafetės keturi po 10.5 kilometro, 4.2 km šeimos bėgimo nuotolis), kur galėjo dalyvauti bet kokio amžiaus bėgikai. Šiemet netgi buvo sukurta 1 km vežimėlių bėgimo nuotolis, kuriame galėjo jau dalyvauti dar vežimukuose gulintys mažyliai, stumiami savo tėvelių.

Ką gi, reikia paminėti ir nugalėtojus. Greičiausias iš vyrų maratono bėgime šiemet buvo kaunietis Tomas Venskūnas, atbėgęs per 2 valandas 26 minutes ir 55 sekundes, pusės maratono nuotolį laimėjo kitas kaunietis, vienas iš mūsų treniravusių trenerių, Remigijus Kančys (vėl kaip nektaru per širdį man – Kauno

lengvosios atletikos pirminkui, du laikinosios sostinės atstovai, dviejų pagrindinių nuotolių nugalėtojai). Greičiausia moteris buvo viešnia iš Kaliningrado Anastasia Bulavinceva, kuri nuotolyje užtruko 3 valandas, 6 minutes ir 6 sekundes.

Mano komanda "Vieningas Kaunas" užėmė 26 vietą iš 48 estafetės bėgime dalyvavusių komandų. Aukso vidurys, kaip pasakytų Aristotelis. Tiesą sakant ne dėl vietų ant apdovanojimo pakylas ir dalyvavome. Toks bėgimas būryje linksmų ir laimingų žmonių labai stiprina bendrumo jausmą, padeda pasijusti tikrai vieningais. Be to, juk čia puiki išankstinė apsaugos priemonė nuo širdies kraujagyslių ligų ir įtampos. Jeigu sako, kad šiais laikais tokios negandos vis labiau slenka mūsų link, tai geriausia yra nuo jų pabėgti. O spalio mėn. vyksta ir pirmosios bėgimo varžybos Kaune, kurios vadinasi "Bėk už Kauną". Jose ir vėl dalyvauja "Vieningo Kauno" komanda. Besidomintys sportu galite man parašyti: gediminas.vasiliauskas15@gmail.com.

Lietuvos kankinių parapijos metinėje šventėje š.m. rugsėjo 30 d. Labdaros choro "Melodija" dainininkės su Kaišiadorių vyskupu dr. Jonu Ivanausku

HAMILTONO LIETUVIŲ
KREDITO
KOOPERATYVAS

TALKA

SKELBIA, KAD VĖL ŠIEMET BUS PASKIRTOS PINIGINĖS STIPENDIJOS JAUNIMO MOKSLAMS TĖSTI

Kandidatuojantis/ė turi būti:

- TALKOS narys (ė);
- Registruotas valdžios pripažintoje aukštojo mokslo institucijoje;

Kandidatai turi pateikti pareiškimą, kuriame būtų tokia informacija:

- Gimnazijos baigimo kursų rezultatai (Transcript);
- Aukštojo mokslo institucijos registracijos įrodymas (pakvitavimas);
- Įrodymas, kad asmuo dalyvauja visuomeninėje veikloje, organizacijoje;
- Savęs apibūdinimas, kuriame būtų mokslų/ateities tikslai;
- Ar gavęs kitų stipendijų (grants);

Visi prašymai su atitinkamais dokumentais turi būti pristatyti TALKOS vedėjui iki š.m. gruodžio 1 d. Stipendijų išdavimas įvyks per TALKOS metinį susirinkimą, kuris vyks 2013 metais

PRAŠYMUS SIŪSTI ADRESU: Rimas Sakalas, 830 Main Street East, Hamilton, ON L8M 1L6; tel. 905 544-7125; faksas: 905 544-7126.

www.NerasEnterprises.com

Neras Enterprises

Granite or Marble Counter Fabricated & Installed in

96 Hrs. or Less

Nick
905.424.1133

Ieško padėjėjų

FIRMA, užsiimanti marmurinių/granitinių stalviršių instaliacija, PASTOVIAM DARBUI ieško meistro padėjėjų.

Norintys gauti daugiau informacijos, prašomi skambinti NIKUI

tel. 905.424.1133
arba apsilankyti internetiniu adresu

www.NerasEnterprises.com

Waterside *9th Line*
DENTAL DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171 (905) 785 3900
1252 Hurontario St. 3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, L5G 3H3 Mississauga, L5N 0A5
www.watersidedental.ca www.9thlinedental.ca

DABAR YRĀ GERA PROGA PARDUOTI namą/condo, kai yra aukščiausios kainos ir GERIAUSIA PIRKTI, kai ipotekos (morgičių) nuošimčiai labai žemi. Prižadu gerą patarnavimą. SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A. broker
RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937
ar į namus 416-231-4937

Naujai atvykusiems į Kanadą

interneto tinklalapyje Canadian Newcomer www.cnmag.ca ir <http://www.vengeo.com/html/5/cnmag/Newsletter0016>, teikiama naudinga informacija apie mokslą, įsidarbimą, sveikatą, būstą ir kitus svarbius klausimus.

PAREMKITE Tėviškės žiburius auka ar rėmėjo prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – TŽ leidėjai

RE/MAX Above the Crowd!

FOUR SEASONS REALTY LIMITED Brokerage, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio Thornbury, The Blue Mountains ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės!

Angelė Šalvaitė, B.A., Broker
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.

705-446-6428
705-445-8500 ext 247
Elektroninis paštas: angiesalvaitis@rogers.com

MISLIŲ ATSAKYMAI

1. Medis, 2. Pyktis, staiga užėjęs, 3. Slenkstis, 4. Skaičiai, 5. Pjūklas, 6. Skylė, 7. Ledai, 8. Dalgis, 9. Maišas, 10. Miegas, 11. Darbai, 12. Vėjas, 13. Sraigė, 14. Keturi (ratai), 15. Žvejys, 16. Kamuolys.

OVER A CENTURY OF SERVICE

Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

TEIRAUKĖS PAS MUS!

affiliated

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI
Affiliated Insurance Management Inc.

- ▶ visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- ▶ konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- ▶ dėmesingas patarnavimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 + 1-888-384-4444

www.affiliatedinsurance.ca + rickd@affiliatedinsurance.ca
344 Lakeshore Road E., P.O. Box 325, Oakville, ON L6J 5A2

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

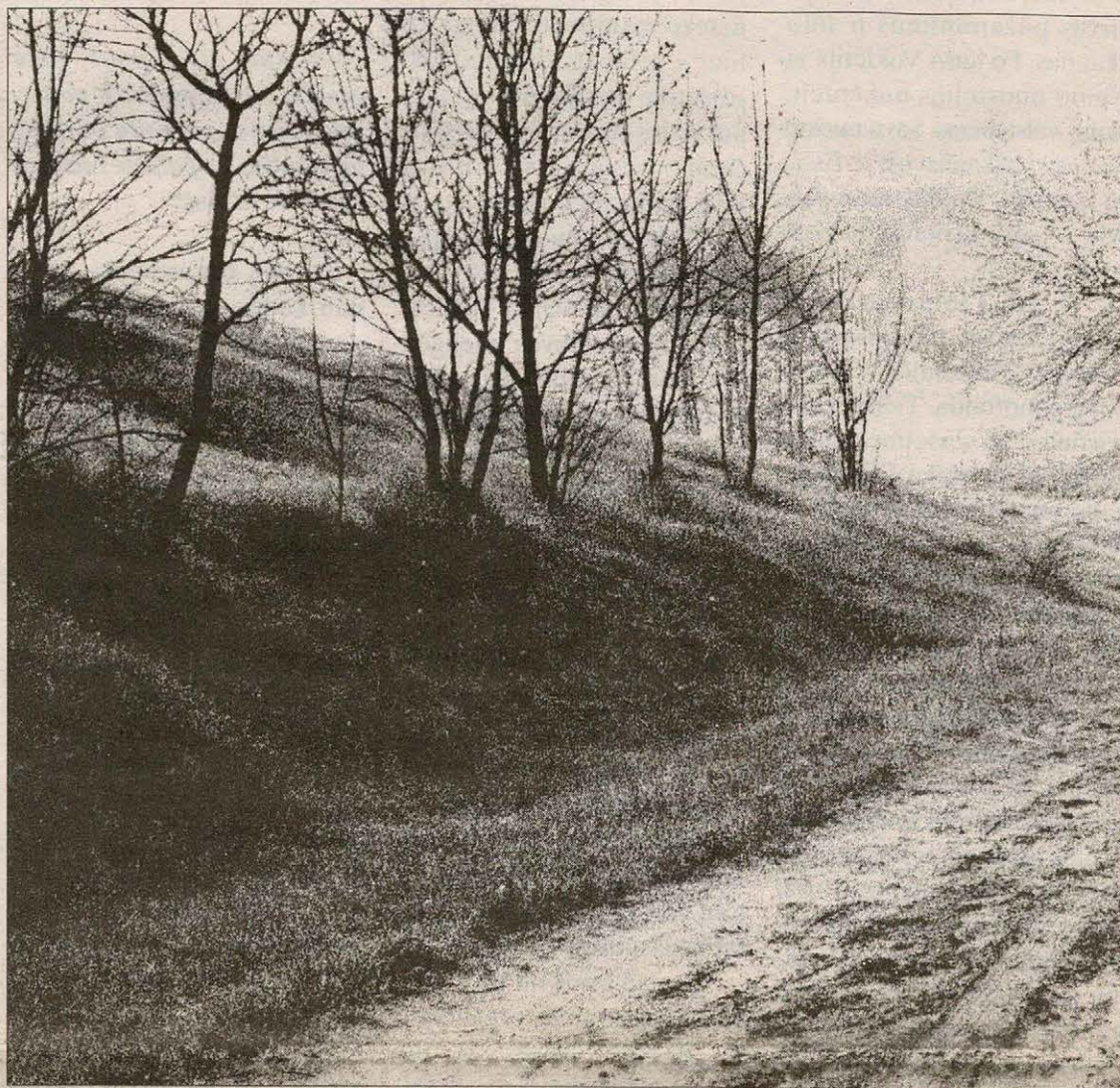
Nr. 41 (3264) 2012 OCTOBER - SPALIS 16 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina - \$2

Po rinkimų

Išrinkom naują seimą. Lietuvos piliečiai, kur jie bebūtų gyvenę, turėjo teisę rinkimuose aktyviai dalyvauti. Kiek ir kur ta teise pasinaudota, turbūt netrukus sulauksim pranešimų.

RINKIMAI įvyko. Lieka rūpimas klausimas: kas liks nepajudinama ir kas keisis ar bent palinks Lietuvos gyventojų seniai laukiamon pusėn. O tai gyvenimo gerėjimas pradedant pasidalinimu gėrybėmis taip, kad ir eiliniam varguoliui laisvė ir nepriklausomybė atrodytų tikrai naudingesnė už buvusį svetimųjų įvestą ir kontroliuojamą režimą. Uždavinys nėra lengvas, ir naivu būtų tikėtis, kad visa, kas negera, įstengs pakeisti naujai išrinkta valdžia. Užsimojus siekti bendrų pagerinimų, reikėtų ir bendrų vieningesnių pastangų. O tai jau liečia reformas, kurias vykdant ne vienam tektų turbūt prarasti bent dalį prabangos, patogumų ir privilegijų, tam tikro bereikšmio išsipūtimo, kuriuo šalis nepadidinama. Pirmiausia kukliau ir taupiau valdyti ir vadovauti tikrai būtų įmanoma, nieko nepraradus. Per du dešimtmečius laisvo ir savarakiško tvarkymosi vis pasigirdavo balsų, kad valdžia per daug išlaidi. Juk tai puikiausia propaganda Lietuvos nepriklausomybės priešinkams, teigusiems, kad Lietuva pati viena nesugebės tapti šalimi, kurioje visi norėtų gyventi. Užtat tie priešinkai nuo pat pirmųjų nepriklausomybės dienų "dėl viso ko" griebė sau kas ką galėjo, ir tas vadinaimų pragmatikų būrys augo, plito, po partijų pavadinimais organizavosi gerojo gyvenimo rateliai ir klanai, stūmė ir nustūmė valstybės kūrimo ir tvirtinimo užduotis, kurios, kas bebūtų, reikalauja sąžiningumo ir nemažai pasiaukojimo.

ŠITO dalyko neišrinkome. Turbūt – tai tiesa? Jam atsirasti nereikia ypatingų taisyklių ar komisijų, nereikia kadencijų, nei partijų, pagaliau nei mokslo ar politikos, ant kurios visi šunys kariami. Reikia persireformavimo, persiorientavimo, naujų ir skaidrių pojūčių įsigijimo, teisingų sampratų atkasimo, kad prieš akis atsistotų ryškus vaizdas, kas iš tikrųjų yra valstybė, kas tauta, kas nepriklausomybė bei laisvė ir kas aš, IŠRINKTASIS? Po šitokių ar panašių klausimų ir priimtų atsakymų reikėtų vieną kartą pradėti spręsti kitus klausimus, bėgamuosius reikalus. Nebedaryti atvirksčiai. Mat valdymo ir karinei okupacijai pasibaigus, per penkiasdešimt metų diegtas pasaulėžiūrinis mąstymas vargu ar galėjo staiga dingti. Kas išmokta, kuo tikėta – laikosi kaip sąlyga vadovauti, nes nieku kitu tuo tarpu remtis neįprasta. Daugelis buvusių ir pasilikusių pasikėlė į valdymo viršūnes, o tauta ir toliau kviečiama į juos žiūrėti kaip į valstybės tvarkymo žinovus ir autoritetus. Gyventojams leidžiama viešai reikšti nepasitenkinimą, kritikuoti asmenis ar veiksmus, žinant, kad nuo to niekas nepasikeis. Rinkimai, bent iki šiolei, tebuvo demokratinė procedūra, o ne vienam sparnai pakilti į tas daugelio peikiamas, bet pelningas viršūnes. Dabar po rinkimų vyks pareigų pasiskirstymas. Tikėtina, kad tai neužsitęs per ilgai, nekils aršios kovos dėl postų, atlyginimų, sąlygų, dėl... O po to gal nebus manoma, kad reikalingiausias darbas atliktas, ir galime būti ramūs iki kitų rinkimų?.. ČS

"Nes dar šiandien ateis rudens lietus, kurčiai raudodamas per žemę"... (A. Nyka-Niliūnas)

Ntr. nežinomo aut. iš TŽ archyvo

Siekiame ne naudos, bet teisingumo

Pokalbis su BIRUTE TERESE BURAUSKAITE, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro generaline direktore, vyriausybės komisijos dėl SSSR okupacijos žalos skaičiavimo vadove

– *Neseniai Jūsų komisija pateikė vyriausybei siūlymus dėl SSSR okupacinės žalos Lietuvai įvertinimo ir tolesnės komisijos veiklos kryptių. Ar dabar tinkamas laikas svarstyti šią opią temą, žinant, kad dabartinė Rusijos vyriausybė atmeta bet kokius ieškinius?*

– **B.T. Burauskaitė:** Kalbėti apie teisingumo atstatymą visada yra tinkamas laikas. Šis darbas buvo pradėtas ne šiandien – daugiau kaip prieš 20 metų, dar Sąjūdžio laikais, J. Juzeliūno vadovaujamos stalinizmo nusikaltimams tirti komisijos darbe. Jis buvo tęsiamas ir vėliau, nežiūrint į tai, kad antroji pusė (Rusija) stengiasi paneigti bet kokius faktus ir mūsų pastangas ieškoti teisingumo. Jau 1993-1996 metais buvo padaryti ap-

matai sovietinės okupacijos žalai nustatyti, o 2000 metais visa tai įvertinta konkrečiais skaičiais. Tai nėra tuščias darbas kaip kas nors bando tvirtinti, ir tai nėra tigro tampymas už ūsų. Bet laikas viešumui yra svarbu – negali paskubinti ir negali vėluoti. Dabar tarptautinė padėtis yra palanki svarstymams ir teisingumo paieškoms, nes tai vyksta ir kitose valstybėse. Mes ne vieninteliai, nukentėję nuo stipresnės brutalių jėgų. SSSR okupacinio režimo tyrimo ir žalos įvertinimo klausimą laikas perkelti iš dvišalio (Lietuva-Rusija) į daugiašalį tarptautinį svarstymą (Europos sąjunga – Rusija).

– *Kaip skaičiuojama per tuos okupacinius dešimtmečius Lietuvai padaryta žala?*

Birutė Teresė Burauskaitė

– **B.T. Burauskaitė:** Kaip minėjau, mes ne vieninteliai bandantys atstatyti teisingumą ir gauti atlygį už patirtus nuostolius. Galiu paminėti artimiausią pavyzdį: JAV II Pasaulinio karo metais, po Pearl Harbor užpuolimo, buvo internavę valstijose gyvenančius japonus. Nors japonai nukentėjo mažiau – nebuvo išskirtos šeimos, jie nebadavo, tik buvo apribota judėjimo laisvė;

Nukelta į 2-tą psl.

Šiame numeryje

Siekiame ne naudos, bet teisingumo – 1,2 psl.

Sutartis Dievo akivaizdoje – 2 psl.

Kur slėpi Lietuvos valstybingumo šaltinis? (III) – 3 psl.

Žvilgsnis į mūsų etnografinių žemių... (Tęsinys) – 4 psl.

Ką bendro turi Lietuva, Sierra Leone ir Thailand? – 5 psl.

Šešiasdešimt metų kartu – 7 psl.

Kolaborantų tragedija ir beprasmybė – 8 psl.

Kauniečio išpūdžiai iš Vilniaus maratono – 9,11 psl.